

Včeraj, 29. septembra, so imeli svoj dan slovenski pionirji. V vseh osnovnih šolah so se zbrali na pionirskih konferencah in sprejeli letni program svojega dela, o katerem so že poprej razpravljali v razrednih skupnostih, krožkih, društvih. Na konferencah so se pionirji tudi odločili, kako se bo njihov pionirski odred vključil v letošnje jugoslovanske pionirske igre Rastemo pod Titovo zastavo. — Foto: F. Perdan

Leto XXXIII. Številka 75

Ustanovitelji: občinska konferenca SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka
Trst — Izdaja: Časopisno podjetje Glas Kranj — Glavni urednik Igor Slavec
Odgovorni urednik Andrej Žalar

GLAS

Kranj, torek, 30. 9. 1980
Cena: 5 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Kranj — V petek, 26. septembra, so bile na skupščini občine v Kranju podeljene zlate plakete in brošure »Porezen 35«. Okrog petdeset borcev Gorenjskega vojnega področja, ki so preživeli Porezen, jih je dobilo, dobile so jih pa tudi organizacije in posamezniki, ki so sodelovali pri številnih spominskih pohodih na Porezen; med organizacijami je tudi Skupščina občine Kranj, občinska organizacija ZZB, Domicilni odbor Prešernove brigade, Ljubljanska banka, poslovna enota Kranj, časopis Glas, Uprava javne varnosti Kranj, Občinski sindikalni svet Kranj in Planinsko društvo Kranj. — Foto: F. Perdan

V spomin požgani Radovni

Radovna — V spomin na žrtve Srednje Radovne, ki so jo Nemci 20. septembra leta 1944 do tal požgali, sta občinska odbora Zveze združenj borcev Jesenice in Radovljica organizirala minulo nedeljo spominsko svečanost v Srednji Radovni.

Slovesnost, ki so se je udeležili nekdanji borci in aktivisti okrožnega odbora OF za jeseniško okrožje, mladinci in občani, je bila pri spomeniku v Srednji Radovni. Po kulturnem programu gorjanske godbe na pihala in recitatorjev osnovne šole Gorje je spregovoril sekretar okrožnega odbora OF za jeseniško okrožje Aleš Jelenc. Velike žrtve Srednje Radovne, je poudaril slavnostni govornik, ne smejo biti nikdar pozabljene, so spomin in opomin vsem rodovom, ki danes uživajo mir in svobodo.

D. Sedej

Začetek sta njiva in hlev

Z najnujnejšimi intervencijami smo omilili krizo v preskrbi z nekaterimi osnovnimi živili, vendar trajnih rešitev še nismo zagotovili, zato je ustanavljanje samoupravnih skladov za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane družbeno sprejemljiv način preprečevanja motenj v kmetijski proizvodnji in preskrbi ter obenem razširitev odgovornosti družbe do pridelovanja hrane

KRANJ — Predsednik komiteja za gospodarstvo kranjske skupščine Mišo Burger je na zadnji seji kranjske občinske skupščine ocenil trenutni položaj v občini pri preskrbi z osnovnimi živili ter kurivi. Ugotovitve so značilne za vso Gorenjsko in tudi Slovenijo, saj ponavadi motnje v preskrbi nimajo lokalnih značilnosti, ampak dobivajo širše razsežnosti. Najhujši pretresi so mimo, vendar se preskrba kljub najrazličnejšim intervencijam ne umirja, čeprav so poostreni inšpekcijski nadzor, ukrepi izvršnih svetov republike in občin ter drugih organov omilili praznine na policah, trajno pa jih niso preprečili. Še vedno je kritična preskrba z mesom kljub višjim cenam, čeprav tiči glavni vzrok za prazne mesnice v manjši vzreji živine, pa tudi v zadrževanju živine v hlevih v pričakovanju višje cene. Preskrba s pralnimi praški se je zboljšala, kar velja tudi za kurilno olje. Slabše pa je pri trdih gorivih oziroma kurivih.

Republiška skupščina je sprejela zakon o intervencijah v kmetijstvu in porabi hrane, s tem pa zavezala republiko in občine, da v družbenih planih trajno zagotovijo skrb za proizvodnjo in predelavo hrane ter preskrbo. To je hkrati ena od oblik zaščite življenjske ravni delavcev in občanov, prav tako pa posledica spoznanja, da za hrano in preskrbo niso odgovorni le pridelovalci hrane, pridelovalci in trgovci, ampak družbena skupnost v najširšem pomenu besede. To je važno tudi zaradi tega, ker skrbijo podatki o brezglavem izginjanju kmetijske zemlje, o nezavidljivem gnotnem položaju kmetijcev in delavcev v proizvodnji in predelavi ter njihovih organizacij. Vsak mora v svojem okolju in po svojih močeh prispevati, da bomo imeli osnovo za proizvodnjo hrane, da bomo z njo racionalno, kar prispeva k cenenosti, da bomo vzpodbujali delo na tem področju, zagotavljali ekonomsko in socialno varnost ter znali pravično razdeliti stroške in dohodek, ki ju ustvarja proizvodnja hrane. Predvsem je treba vzpodbujati v osnovi: kmetovalca na polju, rejca v hlevu, proizvajalca tehničnih pripomočkov v tovarni, potem pa plesti verigo odnosov in cenovnih razmerij do končnega potrošnika, do kupca.

Kranjska občina, čeprav predstavlja kmetijstvo v njenem družbenem produktu le 3 odstotke, je sprejela odlok o ustanovitvi samoupravnega sklada za izvajanje intervencij v kmetijstvu in porabi hrane v občini. Dolgo je že znana ugotovitev, da bi občina na primer lahko sama sebe prehranila z mesom, mlekom in krompirjem, z intenzivnejšim delom, vlaganji in vzpodbujanjem pa bi se lahko stopnja možnosti samoprehranjevanja še povečala. Odlok, ki je šele prvi korak ukrepanja na tem področju, omogoča vzpodbujanje proizvodnje, boljše izrabo sedanjih površin in usposabljanje novih, dvig produktivnosti, obnovo kmetij, pomoč deficitarnim panogam, prav tako pa najrazličnejše oblike regresiranja, zavarovanja poljščin, združevanja sredstev in zemlje, učinkovitejšo pospeševalno službo in veterinarsko zaščito. Sklad bo dobrodošel tudi pri nadomestilih za posojila kmetov in družbenega kmetijstva ter pri pokrivanju izpada dohodka proizvodnih in pridelovalnih organizacij. V sklad bodo prihajala sredstva, ki jih združujejo delavci namensko iz skladov skupne porabe rezerv in osebnih dohodkov ter družbenopolitične skupnosti iz proračunov, dobrodošli pa bodo tudi drugi viri.

J. Košnjek

Začetne izkušnje in težave

Komisiji za izvajanje zakona o združenem delu Slovenije in Jugoslavije sta v sodelovanju z zvezno gospodarsko zbornico pripravili v Kranju svetovanje o problemih povezovanja organizacij združenega dela v skupnosti za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje

KRANJ — Po podatkih Zvezne gospodarske zbornice imamo v Jugoslaviji 13 skupnosti za medsebojno poslovno in poslovno sodelovanje, ki združujejo nad 400 organizacij združenega dela in temeljnih organizacij združenega dela. To je na prvi pogled veliko, v bistvu pa mnogo manj, saj je od sprejetja in javljanja zakona o združenem delu preteklo že nekaj let. Zakon o združenem delu omogoča ustanovitev skupnosti za medsebojno planiranje in poslovno sodelovanje, ki so od osnovnih oblik, kakor pravi zakon, združenega dela za trajno poslovno usklajevanje in izvajanje planskih nalog. Planskoposlovne skupnosti so prav tako oblika združevanja samoupravnih organizacij združenega dela, ki pa zahtevajo potrebo po nadaljnjem, globljem in trajnejšem povezovanju zaradi usklajevanja proizvodnje, poslovanja in planiranja. Gre v bistvu za novo, kvalitetnejšo obliko družbenega planiranja tistih organizacij združenega dela, ki so medsebojno poslovno in dohodkovno odvisne. Ker prav v tem času snujemo smeri prihodnjega razvoja, je pobuda o poživitvi planskih in poslovnih skupnosti še razumljivejša, prav tako pa je bilo na tem še premalo narejenega ali pa so bila izbrana različna in ne povsem pravilna pota oblikovanja skupnosti.

Drži ugotovitev, izrežena na zveznem posvetovanju v Kranju, da smo pri ustanavljanju skupnosti za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje na začetku, imamo pa že nekaj izkušenj. Predvsem ni pravilno, da postajajo planskoposlovne skupnosti sedanje grupacije in skup-

nosti pri zbormah ali da se običajni panoični sporazumi spreminjajo v sporazume o skupnostih. V teh primerih gre le za formalne, površinske spremembe, vsebina pa ostaja enaka. Tudi integracija in planskoposlovna skupnost, prave vsebine pa nimajo niti razni sporazumi o poslovnotehničnem sodelovanju ter delitvi dela. Plansko poslovne skupnosti združujejo na osnovi dolgoročnega dohodkovnega interesa različne panoge in ne le sorodne organizacije združenega dela in vzpodbujajo k poslovnosti in skupnemu načrtovanju razvoja, omogočajo lažjo pot do investicijskega dinarja in ugodnejše pogoje za pridobivanje dohodka, prav tako pa tudi enakovrednejši razvoj gospodarskih panog, ki so medsebojno vedno bolj odvisne. Skupnosti so torej tudi pomemben usklajevalni element, ki morajo nuditi oporo v bančnih in drugih finančnih ustanovah.

Slovenija je pri oblikovanju skupnosti za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje najdlje v državi s sedmimi že ustanovljenimi skupnostmi, nekatere pa utednejo biti kmalu oblikovane. Zato ima tudi največ spoznanj o pozitivnih in negativnih težnjah pri ustanavljanju skupnosti. Največ pomanjkljivosti se kaže pri težnjah po regionalnem zapiranju skupnosti ali po zapiranju v okviru panog. To je v bistvu monopolno sporazumevanje, ki načeloma enotnost in odprtost trga, obenem pa omogoča dogovarjanje o cenah v ozkih krogih. Prav tako skupnosti ne smejo postati nekdanje generalne direktcije, vzvišene nad združenim delom.

Kranjsko posvetovanje je bilo koristna izmenjava izkušenj, ki bodo dobrodošle, saj se v vseh republikah in pokrajinah smeje kot doslej lotevati oblikovanja skupnosti za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje.

J. Košnjek

DOGOVORIMO SE

SEJE ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE TRZİČ

V ponedeljek, 6. oktobra, se bodo ob 17. uri sestali delegati družbenopolitičnega zbora, v torek, 7. oktobra, pa ob isti uri še delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Trzica. Na ločenih sejah bodo med drugim obravnavali poročilo o uresničevanju programa priprave novih srednjeročnih planov, o gospodarskih gibanjih v prvem polletju, o izvrševanju programov sredstev in skladov skupščine občine ter poročilo o uresničevanju dogovora o razporejanju dohodka. Gradivo za delegate objavljamo v skrajni obliki na 6. strani Glasa.

S SODIŠČA

13.
STRAN

Avtoprevozniki oproščeni

LUZAR JOZE
Planina 20
KRANJ

PO JUGOSLAVIJI

»Ljubljana 80«

Z vajo civilne zaštite enote milice, ki je prikazala boj proti diverzantom, se je v soboto, popoldne končala dvodnevna vaja obrambnega in zaščitnega sistema v Ljubljani. Vaja je dokazala veliko enotnost in pripravljenost za obrambo na vseh ravneh. Cilj vaje, imenovane »Ljubljana 80«, je bil načrtovan kot sestavni del celovite akcije, ki naj bi v dvodnevnih »vojnih razmerah« pripomogla k neprekinjeni krepitvi obrambne pripravljenosti naše družbe. Hkrati je akcija preverila pripravljenost organizacij, njihovo učinkovitost in tudi usklajenost delovanja vseh družbenih subjektov za učinkovito postavljanje po robu vsaki vrsti agresije.

Sadje na razstavi

V soboto so na mariborskem sejmišču odprli razstavo »Sadje 80«, na kateri sodeluje več kot sto razstavljavcev iz Slovenije in drugih republik. Na sejmju, ki bo odprt do 1. oktobra, prikazuje dosežke slovenskega sadjarstva v zadnjih 50 letih. V tem času so sadjarji vzgojili marsikatero novo vrsto sadja. Danes zraste na 36 tisoč hektarih sadovnjakov že toliko sadja, da ga celo izvažamo.

Seja CK ZKJ

Včeraj je bila v Beogradu seja CK ZKJ na kateri so spregovorili o krepitvi odgovornosti in delovanju komunistov pri uresničevanju stabilizacijskih ciljev. V izhodiščih za razpravo je bilo poudarjeno, da je v bitki za stabilizacijo ustvarjalna kritika, ki zna pokazati vzroke pa tudi možne rešitve problemov, še kako potrebna. Prav tako je potrebna doslednost pri uresničevanju posameznih nalog, saj površinske ocene in golo opredeljevanje za nekakšne nedoločene širše družbene cilje, ne morejo pospešiti odpravljanja pomanjkljivosti.

Srečanje krajevnih skupnosti

Peto srečanje pobratenih krajevnih skupnosti iz vseh jugoslovanskih republik in pokrajin, ki je bilo v Mirni na Dolenjskem, se je sklenilo z ogledom trebanjske galerije in Baze 20 na Kočevskem Rogu. Predstavniki krajevnih skupnosti iz vseh republik so si izmenjali izkušnje pri razvijanju krajevnih samouprav, načrtovanju KS, vlogi te skupnosti pri razvijanju SLO in družbene samozastite ter pri urejanju drugih aktualnih nalog in problemov.

Praznik Cankarjevcev

Na sobotnem srečanju pete SNOUB Ivana Cankarja v Kočevju je bilo več kot 350 borcev znane brigade. Veličastne proslave ob občinskem prazniku Kočevja in počastitvi obletnice ustanovitve brigade – ustanovljena je bila 28. septembra, 1942 – se je udeležil tudi predsednik predsedstva SR Slovenije Viktor Avbelj. Po pozdravnem govoru predsednika kočevske občinske skupščine Saše Vouka, je o delu odbora Cankarjeve brigade poročal Andrej Cetinski-Lev. Cankarjevci naj bi v kočevski občini dobili domicil. Sedaj ga že imajo v občinah Grosuplje in Črnomelj.

V nedeljo, 28. avgusta, prav na dan, ko je pred 38 leti pod Belo petjo nad Podblico padel predvojni revolucionar, borec, komunist in član Pokrajinskega komiteja KPS za Gorenjsko Viktor Kejžar-Peter, je bil ob Partizanski poti v njegov spomin odkrit spomenik. Glavni govornik na slovesnosti je bil njegov soborec Vinko Hafner, predsednik sveta ZSS. V kulturnem programu je sodelovala godba na pihala z Jesenic, dekliški pevski zbor osnovne šole Lucijan Seljak iz Stražišča in učenci podružnične šole Lucijana Seljaka Podblica. Spomenik, ki predstavlja tri bele labode in ki se čudovito vklaplja v zeleno pokrajino, je izdelal akademski kipar Vinko Tušek. — Foto: D. Dolenc

Bil je plemenit človek in komunist

Ob odkritju spomenika revolucionarju Viktorju Kejžarju-Petru je govoril njegov soborec Vinko Hafner

Podblica — Kot bi bilo včeraj, se tovariš Hafner spominja tistih usodnih dni, posebno 28. avgusta 1942, ko je padel Viktor. Štab odreda je imel logor nad Podblico in zbrani so bili tu Gregorčič, Jelovčan, Kebe, Kejžar in on. Tisto popoldne so imeli še akcije v Kropi in Podnartu. Veliko fantov iz Kroke je takrat šlo v partizane. Ko so se vrnili iz akcije, so malce plegli. Kmalu so jih pokonci vrgli streli. Od Dražgoš sem jih je bilo najprej slišati. Vinko in Jelovčan sta odhitela v izvidnico proti Jamniku, Viktor proti Skali. Gregorčič je pa hitel pospravljati dokumente in se umikati proti Jelovici. Le kratek rafal se je oglasil iz smeri, kamor je šel v izvidnico Viktor. Že so videli Nemce, kako se bližajo v strelcih...

Viktor se po rafalu ni več oglasil. Mislili so, da se je umaknil v Jelovico. Borci so potem na Jelovici našli kuhinjo, del borcev štaba II. grupe odredov, toda Viktorja ni bilo. Pet do šest tisoč Nemcev je takrat obkloplilo Jelovico. Vso, razen Kroparske gore. Tri dni so trajale borbe. In bilo je prvič, da so Nemci ostali v hajki tako dolgo. Prekrižarili so vso Jelovico. Šele tretji dan so se borci vrnili proti Jamniku in šli pogledat stari logor. Iskali so v smeri, kamor je šel v izvidnico Viktor, vendar niso ga našli. Šele čez čas je njegove ostanke našel domačin. Tisti rafal ga je zadel. Padel je in strmoglavil čez previs...

Hude borbe so bile takrat. Sovražnik se je zaklel, da bo uničil vse partizane z enim zamahom. Od 600

partizanov I. grupe odredov in Kamniškega bataljona jih je jeseni 1942 ostalo le še 250. Toda januarja 1943 jih je bilo že spet 750...

V teh petintridesetih letih po vojni smo si ustvarili socialistično družbo, kakršno si je zamišljal tudi Viktor, je dejal tovariš Hafner. Morda ni še čisto takšna, toda na poti k njej smo. Imeli smo dobre voditelje. Kakršni so bili naši voditelji v prvih letih borbe na Gorenjskem Viktor Kejžar, Jože Gregorčič, Alojz Kebe, Stane Jelovčan, take voditelje je imela naša Jugoslavija v Titu, Kardelju in drugih. In bomo, moramo ustvariti družbo, ki bo vredna tolikih življenj, kakršno je bilo tudi življenje borca in revolucionarja Viktorja Kejžarja-Petra.

Partizanska pot pod Jelovico in Jelovica sama je posuta z grobovi. Niso za vse postavljena obeležja. Naj spomenik Viktorju Kejžarju bo spomenik vsem, ki so tu padli, v njihov spomin in v opomin novim generacijam, da bo ohranjala to, kar smo v tej vojni in v 35 letih svobode pridobili, je poudaril tovariš Hafner. Zelo lepa proslava je bila v nedeljo na Jamniku. Preprosta a prirčna, kot jo znajo pripraviti le ljudje, ki so dali vse za našo svobodo. Spominu predvojnega revolucionarja in borca sta se poleg predstavnikov vseh družbenopolitičnih organizacij Jesenic in Kranja prišla pokloniti tudi član predsedstva SFRJ tovariš Sergej Kraigher in članica sveta federacije Lidija Sentjunc.

D. Dolenc

JESENICE

Danes, 30. septembra, ob 10. uri bo seja izvršnega sveta jeseniške občinske skupščine. Na njej bodo med drugim sklepali o predlogu dogovora za zagotavljanje pogojev dela inšpekcijski službi, predlogu pravilnika o organizaciji in delu inšpekcijskih služb za Gorenjsko in predlogu pravilnika o sistemizaciji del in nalog uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko. Odločali se bodo tudi o sprejemu predloga cen za ogrevanje in vročo vodo v obdobju 1980 — 1981 ter obravnavali kršitve dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v 1980. letu (S)

Danes ob 16. uri in 30 minut bo seja skupščine delegatov kluba samoupravljalcev na Jesenicah, ki jo bodo združili s krajsko slovesnostjo ob 30. obletnici samoupravljanja. Med sejo bodo osrednjo pozornost posvetili razpravi o delovanju kluba v prvem polletju letošnjega leta in programski usmerjenosti kluba za drugo polletje. Sklepali bodo tudi o predlogu načel in osnov za prehod na svobodno menjavo dela, na osnovi katerega predvidevajo financiranje dejavnosti kluba prihodnje leto. (S)

RADOVLJICA

V sredo, 1. oktobra, bo v veliki sejni dvorani redna seja občinskega sveta zveze sindikatov, na kateri bodo med drugim temeljito spregovorili o pripravi srednjeročnih planov v organizacijah združenega dela in o osnutku dogovora o družbenem planu občine. Člani občinskega sveta bodo izvolili tudi dva delegata za 2. konferenco Zveze sindikatov Slovenije, ki bo novembra letos v Ljubljani.

D. S.

V torek, 30. septembra, bo redna seja komiteja občinske konference ZKS Radovljica, na kateri bodo poleg programa idejno-političnega izobraževanja članov Zveze komunistov spregovorili še o izhodiščih za akcijo Nič nas ne sme presenetiti v naslednjem letu ter o uresničevanju urbanističnih dokumentov.

D. S.

Soglasje k spremembi ustave

Kranj — Zbori kranjske občinske skupščine so na sredinem zasedanju soglašali z osnutkom amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije, ki jih je oblikovala komisija za pripravo sprememb ustave SR Slovenije republiške skupščine. Ko je podpredsednica občinske skupščine Kranj Kristina Kobal pojasnjevala smisel ustavnih amandmajev, je posebej poudarila, da gre za uresničevanje Titove pobude o kolektivnem delu, odločanju in odgovornosti, ki jo je naš predsednik izrekel na VIII. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije. Pri oblikovanju amandmajev in dopolnjevanju ustave ne gre za menjanje temeljev naše socialistične samoupravne ureditve, ampak za spremembe, ki bodo omogočile uresničitev Titove pobude. Prav tako slabosti, ki so se pojavile v delovanju našega družbenopolitičnega sistema, niso posledica pomanjkljivosti ustavnih določil, ampak predvsem nedoslednega uresničevanja ustave.

Slovenska komisija za pripravo sprememb ustave meni, da naj bi bil mandat voljenim in imenovanim

funkcionarjem največ štiri leta, voljeni pa bi bili lahko največ dvakrat zapored. Vsako leto naj bi bil predsednik in podpredsednik skupščine. Mandat sodnim funkcijam kaže prilagoditi zahtevam dela. Zagotoviti kaže potrebno snovnost, saj se tem zvečujeta množična in poznavanje problematike. S tem bodo postala sodišča še bolj neodvisna. Predsedstvo republike naj bi imelo 7 voljenih članov, položaju pa naj bi bila člana predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in predsednik republiške konference SZDL, vendar slednja ne moreta biti predsednik predsedstva. Poseben položaj imajo izvršni sveti republik, pokrajin in zveze. O tem se bo treba še dogovoriti. Naša ustavna komisija meni, da mandatov in delovanj občinskih skupščin ne kaže spreminjati, saj sedanja praksa kaže pozitivne rezultate.

Kranjska skupščina je s takimi osnutki amandmajev k slovenski ustavi soglašala, obenem pa dolžila delegate v republiški skupščini, da zanje glasujejo. J. Kobal

Javorniški rovt — Včeraj dopoldan je bila za Mavrami nad Pristavi v Javorniškem rovtu slovesnost ob odprtju obnovljene kurirske postaje G-22. Postaja v bližini kurirske relejne poti je med NOB povezovala partizanske enote in organe ljudske oblasti v Sloveniji ter izven nje zato so jo po sklepu komisije za kurirje pri občinskem odboru ZKS NOV na Jesenicah v enem letu na novo postavili. Objekt sta odprli partizanska kurirja Alojz Noč in Jaka Burnik z Jesenic. Na slovesnosti, ki so se je poleg predstavnikov jeseniške občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij pa borcev in mladine iz občin udeležili tudi člani odbora kurirjev za Gorenjsko in glavnega odbora kurirjev SR Slovenije, je govoril komisar 4. sektorja kurirjev Jože Peklaj-Krištof. V kulturnem sporedu so sodelovali pevci in recitatorji osnovne šole Karavanški kurirji NOB s Koroške Bele ter partizanski harmonikar Franc Krajnik z Dovjega. Odprtju postaje je sledilo srečanje partizanskih kurirjev na Pristavi. (S) — Foto: F. Perdan

RADOVLJICA

V torek, 30. septembra, bo v mali sejni dvorani v Radovljici seja izvršnega sveta skupščine občine Radovljica, na kateri bodo razpravljali o sredstvih programov interesne skupnosti za socialno skrbstvo ter o organizaciji in delu uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko. Prav tako bodo razpravljali o predlogu odlokov o prepovedi zemljišč na območju nekaterih zazidalnih načrtov ter o nekaterih drugih vprašanjih.

KRANJ

Sekretar komiteja občinske konference ZKS Kranj Jože Kavčičkal za jutri, 1. oktobra 71. redno sejo komiteja občinske konference ZKS Kranj. Na seji bodo obravnavali osnutke dogovora o tem, kako bodo delovali v obdobju do leta 1985 in osnutke samoupravnih sporazumov o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti.

Kranj — V sredo so gorenjski inženirji organizacije dela ustanovili svoje društvo. Prvega občnega zbora se je udeležilo blizu trideset inženirjev, ki so izvolili organe društva, sprejeli samoupravne akte in program dela. Med drugim so se dogovorili, da bodo društvo organizirali in študijsko inženirjevo organizacijo dela sodelovali s centrom za funkcionalno izobraževanje in svetovanje pri Visoki šoli za organizacijo dela in z založbo Moderna organizacija. — Foto: F. Perdan

Gostje so se seznaniли s celotnim učnim programom za slikoplesarje. v učni delavnici pa so jim učenci prikazali tudi polaganje tapet. Popeljali pa so jih tudi na delovno mesto v Stražišče in v Britofu, da bi spoznali nekatere slikarske tehnike.

Stražiška Usluga se duši v utesnjenosti

Prostori premajhni, stroji že davno odpisani

Že dolgo se v podjetju obrtnih storitev Usluga v Stražišču pri Kranju bore za boljše, večje prostore, a izgledov zanje je vse manj — Nizke cene, nizki osebni dohodki, pa vendar se ne pritožujejo — Ena redkih storitvenih obrti v družbenem sektorju, ki dela z ostankom dohodka

Komaj se boste obrnili v majhnem prostoru, kamor ste vstopili s svojim perilom, ki ste ga prinesli v pranje, ali obleko, ki je za očistiti. In še malo se boste morali stisniti k zidu, če boste hoteli, da bo tovarišica, ki pod oknom pravkar šiva odrobljene gostinske prte, lahko stopila mimo vas, odrinila desko, ki loči sprejem-

nico od prostora za skladiščenje oblačil in prevzela vaše oblačilo v delo. In tisti, ki hoče iz sosednje pisarnice ven, mora počakati, da stranka opravi...

Resnično so utesnjeni. In povrh tega še tako razbiti. Sprejemnica je tu, na drugi strani je pralnica in čistilnica, čez pot še ena pralnica, ki

naj bi stekla na novo, na drugi strani stopnišča še mala, dolga in ozka delavnica, kjer delajo žičnate ščetke in na koncu vrta, v nekdanjem Bendetovem hlevu, je prostor za vulkanizacijo.

Ko tako hite vsak s svojo zaposlitvijo, se ti zdi, da jih pri delu ta utesnjenost skoraj ne moti. Tako spretno se prebijajo mimo gora perila, zlikanih kupov, širokih likalnikov... Pa vendar, če bi imeli večje prostore, večje stroje, bi lahko prevzeli več v pranje, več v čiščenje. Saj se jim delo ponuja od vsepovsod. Le, če bi imeli kam dati...

Petnajst let že obstaja stražiška Usluga. Dvainsvet delavcev je vseh, le trije od teh so v režiji. Njihova osnovna proizvodnja je čiščenje in pranje, izdelovanje žičnih ščetk ter vulkanizacija. Začelo pa se je vse skupaj s pralnico stanovanjske skupnosti v nekdanjem spodnjem stanovanju in majhni delavnici bivše Batističeve hiše. Potem so pridajali še ostalo... Majhna proizvodnja je to. Le toliko, da so v pomoč industriji; kadar se tej ne izplača, dajo njim v delo. Njihove žične ščetke potrebujejo za čiščenje dimnikov, za vrtnalne strojčke v Planiki, Ikosu. Tesnila iz njihove vulkanizacije imajo tudi stalne odjemalce.

Nizke so cene njihovih storitev. Nižje od vseh škofjeloških in ljubljanskih pralnic in čistilnic. Režijska ura je pri njih še vedno 60 dinarjev. Radi bi jo spravili na 90 dinarjev. Pravkar imajo vloženo prošnjo. In pri vsem tem še vedno delajo z ostankom dohodka! Ko bi vsaj malo izenačili cene. Tako res ne morejo več naprej. Najnižji osebni dohodek je pri njih tam okrog 5.000 dinarjev, povprečni letošnji pa od 6.500 do 7.000 dinarjev. Za trdo delo! Kajti vsi delavci Usluga se zavedajo, da bodo zaslužili le toliko, kolikor bodo naredili. Perice delajo skoraj v nemo-gočih razmerah. Sopara, vlaga, vročina, preprih... Pa vendar fluktuacija skoraj ne poznajo. Začeli so tu in končali bodo tu. Da bi le enkrat prišli do večjih pralnih strojev. Takih, kot jih imajo moderne pralnice. Mučijo se s šestimi malimi pralniki, pa bi bilo lahko vse hitreje narejeno v treh velikih Primatovih strojih in v eni centrifugi. Tako pa imajo v rabi še stroje iz stare Zvezde, že zdavnaj odpisane. No, en nov Primatov pralnik že stoji...

Ti prostori! Če bi bili pod eno streho, bi prihranili na ogrevanju, elektriki, na času, delo ne bi bilo tako težavno. Pa tudi do sanitarij, nujne kopalnice in skladišč bi prišli. Pa ni denarja. Pridobe ga komaj za obnovo kakšnega stroja, za male adaptacije prostorov, za vsaj polletne zaloge materiala. Domplan je gospodar čez te prostore, toda tudi on nima denarja v te namene. Delavci Usluga so storili vse, kar je bilo v njihovih močeh, menijo pa, da bi za takole storitvene obrti morala imeti družba več razumevanja. Saj so družbi vendar potrebni...

D. Sedej

D. Dolenc

Pralnica stražiške Usluga spominja prej na skladišče kot na pralnico. Pa vendar iz rok teh peric in likalnic prevzemajo stranke vzorno oprano, zlikano in tudi poštito perilo. Delo je dobro opravljeno, toda v kakšnih razmerah in za kakšno ceno... — Foto: D. Dolenc

Cene ne sledijo stroškom

V Kemični tovarni Podnart so precejšnji uvozniki, vendar si iz leta v leto prizadevajo, da bi več izvažali — Nov proizvodni program

Podnart — V kemični tovarni Podnart, kjer zaposlujejo 157 delavcev in kjer proizvajajo kemikalije za zaščitno predelavo kovin in plastike — letos bodo ustvarili za 170 milijonov prometa — so se v prvih mesecih letošnjega leta srečali s precejšnjimi problemi. Kemična tovarna Podnart je že leta in leta precejšen uvoznik surovin, zato so imeli težave z nabavo deviz in rezultati gospodarjenja bodo ob koncu leta skromnejši kot so pričakovali.

V prvem polletju je celotni prihodek v primerjavi z enakim lanskim obdobjem porasel za 38 odstotkov, materialni stroški pa za 42 odstotkov in je tako čisti dohodek večji le za 25 odstotkov. Rezultati pa bi bili lahko nedvomno boljše, če bi lahko dvignili cene, kajti s sedanji prodajni cenami ne morejo slediti vsem stroškom, ki so precej porasli. Zaradi omejitve uvoza jim je že grozila ustavitev proizvodnje, vendar so v sodelovanju z okoliškimi delovnimi organizacijami, ki ustvarjajo devize, prebrodili težave.

Za njihove proizvode je predvsem pomembno, da se morajo stalno pojavljati na tržišču. V Kemični tovarni se prizadevajo, da bi povečali proizvodnjo in tudi izvoz in da bi delež uvoza plačevali z izvozom. Zato stalno uvajajo v proizvodnjo takšne kemikalije, ki jih tržišče zahteva in zdaj se že dogovarjajo za izvozne količine na romunsko tržišče. Čeprav so še vedno vezani na uvoz, je ta iz leta v leto manjši — pred petimi leti je bil delež uvoznih surovin v strukturi prodajne cene polovičen, danes znaša le 17 odstotkov. Precej pomagajo tudi odjemalci njihovih proizvodov, ki so izvozniki.

V Kemični tovarni Podnart so poleg sedanjih obratov zgradili novo proizvodno halo, ki jo zdaj uporabljajo kot skladišče, že v prihodnjih mesecih pa naj bi v njej montirali potrebno opremo. Naložbe so uresničili zelo smotno, saj so proizvodno halo izredno hitro zgradili. Veljala je 63 milijonov dinarjev, gradbena in vsa ostala dela so bila hitro in v roku opravljena. Če bi kasnili le za pol leta, bi bila

investicija za 40 odstotkov dražja. Pri tem so se izvajalci — Gradbincev Kranj in Gradis — zelo izkazali, vse razumevanje pa je pokazala tudi krajevna skupnost Podnart. Z novo proizvodno halo bodo v Kemični tovarni Podnart lahko povečali proizvodnjo za skoraj trikrat, v prihodnjih letih pa se bodo usmerjali predvsem v proizvodnjo preparatov za kemično obdelavo kovin in plastike. Z dodatno razširitvijo proizvodnega programa pričakujejo več od kemične obdelave aluminija, od laboratorijskih kemikalij in deloma od preparatov za široko potrošnjo.

D. Sedej

D. Dolenc

Z varčevanjem do večje akumulacije

V kranjskih Živilih so v prvem polletju dobro slovali — Nekoliko slabši so rezultati temeljne organizacije Trgovina Bled, ki je odvisna od ne sezone — Visoka akumulacija

S poslovnimi rezultati prvega polletja so v kranjskih Živilih zadovoljni. Blagovni promet in storitve so se povečale za dori 30 odstotkov in so navrgle 895 milijonov dinarjev. Letni načrt blagovnega prometa so dosegli dobrih 48 odstotkov, medtem ko so dinamični plan presegli za 4,6 odstotka. Pretežni del povečanja gre na račun višjih cen, medtem ko se je promet celo zmanjšal za petino. Zmanjšanje gre predvsem na račun pomanjkanja južnega sadja.

Zaradi ugodne rasti blagovnega prometa je tudi celotni prihodek velik. Porast je 30 odstoten, letni plan pa je bil izpolnjen 40 odstotno. Porabljen sredstva so naraščala hitreje kot je naraščal celotni prihodek, saj so bila za 31,5 odstotka večja kot lani v enakem obdobju. Na dinar porabljenih sredstev je bilo ustvarjenega nekaj manj dohodka kot lani in se je ekonomičnost poslabšala in je tudi slabša od planirane. Zato se je tudi dohodek povečal manj kot promet. V primerjavi z lanskim prvim polletjem se je letos dohodek povečal le za 27,4 odstotka, to pa pomeni izpolnitev letnega plana v višini 47 odstotkov. Zaradi že omenjenih razlogov je delež dohodka v celotnem prihodku le slabih 13 odstotkov in je za pol odstotka manjši od načrtovanega.

Obveznosti iz dohodka so se v mejah letnega načrta in so se v primerjavi z lani povečale za 25 odstotkov. Za osebne dohodke so plačali 18,8 odstotka več kot lani istem obdobju in so letni izplačili dosegli s 43,3 odstotki. Osebnih dohodkov so se gibali v razpisnih okvirih, saj so rasli za več četrtino počasneje od rasti dohoda. Poprečni mesečni osebni dohodek delavca je bil 7.194 dinarjev, pomeni v poprečju 16 odstotkov kot lanko prvo polletje in za 8 odstotkov zaostanka za planiranim. Realni osebni dohodki pa pomeni v poprečju 16 odstotkov.

Za stanovanjsko gradnjo je bilo izločenih 3.320.000 dinarjev ali s 19 odstotkov več kot lani. Plan je bil dosežen s 44,5 odstotka. Za prehrano delavcev in za druge namene je bilo porabljenih 5.300 dinarjev, kar je za 7 odstotkov več kot lani.

Rezultati varčnosti so bili predvsem pri akumulaciji. Lani uspeli v poslovni sklad nameniti milijonov din ali za 62,2 odstotka sredstev več kot lani. Ker bodo obeta slabša skupna prebivalstva in s tem zmanjšanje prometa, pri Živilih opozarjajo skrajno varčnost in zmanjšanje stroškov. Večji dohodek pa lahko dosegle le z boljšo organizacijo dela in večjo storilnostjo.

Kvalitetna blejska čipka

V tovarni Veznine na Bledu so v zadnjem obdobju precej povečali izvoz in zmanjšali uvoz — Nujna modernizacija proizvodnje vezil

Bled — Tovarna čipk in veznin Bled, z več kot petdesetletno tradicijo vezilstva, sodi v sam vrh jugoslovanskih konfekcijskih tovarn, po kvaliteti in modnosti svojih izdelkov. Na jugoslovanskem tržišču domala nima na področju vezilstva nobene konkurence, medtem ko se na zahodnem tržišču vedno bolj pojavljajo izdelki čipk in veznin in zato je tudi konkurenca močnejša.

V prvem polletju letos so v blejskih Vezninah zabeležili zadovoljiv poslovni rezultat, saj je bil celotni prihodek za 17 odstotkov večji od lanskega, dohodek za 33 odstotkov, čisti dohodek za 30 odstotkov, za rezervni sklad so namenili za 36 odstotkov več sredstev, prav tako znatno več za sklad skupne porabe in poslovni sklad. Ugotavljajo, da je akumulacija precej porasla in da so

bili uspešni kljub temu, da so cene njihovih izdelkov pod družbeno kontrolo. Vendar v devetih mesecih letošnjega leta pričakujejo tako ugodnih rezultatov, ker je bilo v zadnjih mesecih manj delovnih dni in prodaja je sezonskega značaja.

V prejšnjih letih v Vezninah veliko izvažali, v zadnjih letih precej prizadevajo, da bi povečali izvoz. Letos so v prvih šestih mesecih uvozili za 33 odstotkov materialov ter se preusmerili na domače materiale, čeprav s večkrat dražji kot uvoženi. Letos so precej dvignili in tako za 90 odstotkov čistejši izvoz, medtem ko je čisti izvoz lani le 60 odstotkov. Sodelujejo vsem z znanimi poslovnimi partnerji iz Zvezne republike Nemčije, s skimi partnerji in s Sovjetsko in si prizadevajo, da bi svoje potrebe pokrili z lastnim izdelki. Devize potrebujejo predvsem za bavo rezervnih delov, specialnih niti, papirjev in vseh tistih materialov, ki jih v Jugoslaviji ni mogoče dobiti.

Za Veznine je značilna pridelavnost in konfekcija; vsaki imajo precej težav zaradi tega, se metražerji pojavljajo na sejemih in kolekcijami, v Vezninah jih čaka še dokončni delovni program, ki ga morajo opraviti precej učinkovito.

Za naslednje srednjeročne dobje načrtujejo novo vezilsko petimi modernejšimi stroji, pa zaradi novih naložb ne razvajo na novo zaposlovanje, držati število 700 zaposlenih, so povsem ukinili nočno delo, zaradi tega ni bilo manjše izdatke.

V obratu čipk v Vintgarju bodo naslednjih letih poskrbeli za stavno reprodukcijo ter za delovne pogoje zaposlenih. V konfekcijskih obratih proizvodnje bodo širili, odločili so se za pripravo dela. Družbeno načrtovanje pa bo z 1,6 odstotka radovljiškim povprečjem. Se bodo poslovno sodelovali s partnerji in s tekstilnimi delovnimi organizacijami v občini ter poskrbeli za kvaliteto izdelkov, dekorativnih izdelkov, veznin, čipk, po katerih je zdaj slovi vsej Jugoslaviji in so izredno cenjeni tudi na tujem tržišču.

D. Sedej

SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE KRANJ

Nezaposelnost na Gorenjskem (2)

OBČINA KRANJ

V kranjski občini je bilo na dan 30. junija letos 164 iskalcev zaposlitve:

Poklic

Skupaj do 18 18-25 25-30 30-40 40-50 nad 50 1.

VSI 2 VSI 2 VSI 2 VSI 2 VSI 2 VSI 2

Nepriučeni	18	15	8	8	9	6	—	1	1	—	—
Priučeni	63	24	2	—	17	8	6	117	9	15	3
Poklicna šola	27	8	2	2	6	3	3	2	7	—	5
Srednja šola	33	18	1	116	9	9	5	4	1	3	2
Višja šola	12	9	—	6	5	2	1	4	3	—	—
Visoka šola	11	10	—	4	4	4	4	2	2	—	1
SKUPAJ	164	84	13	11	58	35	24	13	35	16	23

Takšna nezaposelnost ne pomeni niti 1 odstotka v primerjavi z zaposlenimi v občini Kranj. Iz pregleda je razvidno, da prevladujejo iskalci zaposlitve, ki so pri-

učeni za določena dela in iskalci, ki imajo srednjo strokovno izobrazbo, sledijo pa jim iskalci s poklicno šolo. Največ nezaposlenih je starih 18 do 40 let, vendar jih je okoli 55 od vseh nezaposlenih teže zaposljivih. Med iskalci zaposlitve, ki so priučeni delavci, je večina pomožnih delavcev, gradbenih delavcev, pom. administrativnih. Med iskalci zaposlitve s poklicno šolo se pojavljajo prodajalci, frizerke, mizarji, natakari, zlatarji... Med iskalci s srednjo šolo je največ gimnazijskih maturantov, pojavljajo pa se tudi administrativni tehniki, živinorejsko veterinarski tehniki, strojni tehniki, gradbeni tehniki, ekonomski tehniki, miličniki. Med iskalci zaposlitve z višjo šolo je največ ekonomistov, z visoko pa dipl. psihologov, pojavljajo pa se tudi razredni učitelji, prof. angleščine, dipl. ekonomist, strojni inženir, arheolog, socialni delavec. Najlažje se še vedno zaposlujejo nepriučeni in priučeni delavci.

Zaradi omejitve zaposlovanja v DSSS delovnih organizacij in negospodarskih organizacijah je vse težje zaposlovanje kandidatov, ki imajo srednjo strokovno izobrazbo — predvsem gimnazijskih maturantov, ekonomskih in administrativnih tehnikov, prav tako to velja tudi za kadre z višjo in visoko šolo, zato predvidevamo, da se bo do konca leta 1980 povečalo število iskalcev zaposlitve.

Med prijavljenimi iskalci zaposlitve prejema 14 iskalcev zaposlitve denarno nadomestilo oziroma denarno pomoč. Pravico do denarnega nadomestila pridobi iskalci zaposlitve, kateremu ni po njegovi krivdi prenehalo delovno razmerje in se je prijavil v določenem roku, to je 30 dni. Večina iskalcev pa ima pravico do zahtevka zavarovanja tudi, če se prijavi v 30 dneh od prenehanja delovnega razmerja.

V jeseni se število upravičencev do denarnega nadomestila poveča, za kar so vzrok sezonske zaposlitve. Svetovalec zaposlitve Zora Podbelšek

Dinar se podeseteri

Zveza kulturnih organizacij Kranj široko načrtuje program dela za prihodnjih pet let – Pomembna naloga bo ustanovitev kulturnih društev na šolah, posebej v usmerjenem izobraževanju

Kranj – Na osnovi dosedanjih izkušenj, široko kot doslej še nikoli, Zveza kulturnih organizacij Kranj načrtuje delo za prihodnje srednje- in dolgoročno razdobje. Tako bodo koncem meseca in v začetku oktobra izvedeni izvršnega odbora obiskali vsa krajevna kulturna društva. Obiskov bodo udeležili tudi strokovni sodelavci zveze, glede na to, katera dejavnost je v posameznem društvu najbolj razvita. Namen teh sestankov je, da se preverijo potrebe in spodbudijo aktivnosti pri prihodnjem delu. Sestaneke bo priložnost za razpravo o tekoči problematiki, spodbujanje društvenih programov in izmenjavo izkušenj. Sestaneke bo priložnost za razpravo o tekoči problematiki, spodbujanje društvenih programov in izmenjavo izkušenj. Sestaneke bo priložnost za razpravo o tekoči problematiki, spodbujanje društvenih programov in izmenjavo izkušenj.

saj je pogoj za plodnejše in kvalitetnejše delo tudi sodelovanje strokovnjakov z amaterskimi kulturnimi delavci.

Obiskom v krajevnih kulturnih društvih bodo sledili obiski samostojnih kulturnih skupin. Te delujejo predvsem v kranjskem mestu in vnaprej že lahko zapišemo, da bo največ besed izrečenih o pomanjkanju prostora, saj se 18 kulturnih skupin v Kranju že desetletje kronično bori s problemom prostorov. Med njimi je kar deset glasbenih skupin, ki potrebujejo prostor za vaje. Nekatere dejavnosti kot na primer plesna, koncertna, prireditvena sploh ne morejo polno zaživeti. Vse te skupine se danes stiskajo v pretesnih prostorih, ki so raztreseni po Kranju, ali jih sploh nimajo. Razmišljanja o ustanovitvi enega društva, ki bo povezovalo vse te skupine, je torej tesno povezano tudi s skupnimi prostori, z dvorano, z domom kulture, ki bi ga dobilo kranjsko mesto.

Poleg širine je po dejavnostih finančno ovrednoten program druga bistvena značilnost načrtovanja dela Zveze kulturnih organizacij Kranj za prihodnjih pet let. Če se ustavimo pri gledališki dejavnosti najdemo izračun, koliko stane predstava, ki jo je gledališka skupina pripravila z ljubiteljsko. Okrog tri stane milijone znašajo materialni stroški: izdelava scene, kostumov,

rekvizitov, honorar za režiserja, teksti, plakati. Seveda v to vsoto ni všteto delo. Številke nam tako osvetlijo, zakaj se naša kulturna društva tako borijo z denarnimi zadregami. Z vstopnicami teh stroškov ne morejo pokriti, pri gledališkem centru dobijo honorar za režiserja in morda še denar za sceno, vse ostalo morajo izdelati sami. Igralci so zato najprej hišniki, gospodarji, servisi za rekvizite in šele nato lahko igralci. Dinar, ki ga društva dobijo, se najmanj podeseteri. Prav denarne zadrege pa čisto marsikomu, ki želi zadovoljevati svojo željo po kulturnem delu, vzamejo voljo. Tudi pri drugih dejavnostih bi lahko izluščili podobne probleme, saj imajo na primer številni pevski zbori težave z dirigenti, s prostori za vaje, ki so dragi, še celo obleke si morajo kupovati sami. Zveza kulturnih organizacij za prihodnjih pet let načrtuje 7,4 letni porast sredstev, kar pomeni, da bo ob večjem obsegu dela potrebno še več entuziazma in ljubiteljskega dela.

Med novimi dejavnostmi, ki jih načrtuje Zveza, velja posebej omeniti ustanavljanje šolskih kulturnih društev. Posebej na srednjih šolah je med učenci zanje veliko zanimanja, vendar v preteklih letih zaradi nezainteresiranosti pedagogov niso bila ustanovljena. Možnosti ponuja usmerjeno izobraževanje, saj bi lahko predmet umetnostne vzgoje postal fakultativni. Upoštevali bi, da učenec sodeluje v gledališču, poje v zboru in podobno. Seveda bi se morale šole odpreti, se povezati z Zvezo kulturnih organizacij, ki je sodelovanje preko Zavoda za šolstvo že ponudila. Najprej bi kazalo ustanoviti na šolah kulturna društva. Takšno uvajanje kulturnega dela na šolah bi bilo tudi zagotovilo, da namen predmeta umetnostne vzgoje ne bi zvođen, da ne bo postal zgolj rutina.

M. Volčjak

Knjiga – moja prijateljica

Da je knjiga lep privešek pohištva, je menda jasno in po načelu »podplat je koža čez in čez postala« tudi nič več tako boleče spoznanje. Zlasti ker se človeku v meščanskem stanovanju, kjer s polic gledajo rdeči hrbi »Naše besede«, zazdi, da je človekova prijateljica za naše razmere kar čislana, saj je je ponekod na metre.

Književniki – Cankar, Levstik, Murn... – ki so v revščini cukrarne in v kulturnem mraku tedanjega slovenstva porajali to besedo, bi bili na prvi pogled bržkone navdušeni nad tolikšnim spoštovanjem. A le na prvi pogled, kajti kaj kmalu bi spoznali, da spoštovanje ne velja besedi, oblikovani v idejo, prozo, pesem, marveč njeni usnjeni vezavi in zlatim črkam. Takšni so namreč dandanes kriteriji, ki potrošnikom tovrstne kulturne dobrine narekuje nakup v smislu: »Tri metre rdečih... da se bo namreč skladalo z mahagonijevim pohištvom...« In tako tisti, ki se navdušujejo za pogumnejše barvne odtenke in avantgardnejše skladje barv v dnevi sobi, kupijo zbirko Nobelovcev, za otroško sobo pa pisan spekter »Zlate knjige« – kakšno naključje, da gre ravno za mladinsko literaturo.

Vendar kakaj takšni izdatki za knjigo, če pa v današnjem meščanskem stanovanju velja le vezava? Obrtniki, ki bi izdelovali imitacije knjižnih hrbtov, bi bržkone na debelo služili z izdelki za tiste manj premožne, ki si siceršnje drage knjižne naložbe ne morejo privoščiti. Oni pa, ki ob nakupu pohištva precejšen delež investirajo v knjige, ki jim omogočajo polno metri zelenih, rdečih, rjastih, vijoličastih in tobačno rjavih knjig, hočejo zunanemu svetu pokazati svojo načitanost, izobraženost, oziroma vsaj navidezno kultiviranost. Kaj zato, če nekoliko zastarele izdaje Kekca, Zločina in kazni ter Ane Karenine po kletah jemlje vrage, medtem ko prašne in sprhele čakajo na prvo otroško akcijo pobiranja starega papirja za Rdeči križ.

Da je iz prostora, kamor bo vrli meščan pripeljal morebitnega literarnega fanatika in knjižnega molja, hkrati z lastnikovim estetskim čutom diha literarna kultiviranost. Da zbuzja zavist pri sosedih, čeprav bleščečih knjig na polici ne bere in ni pripravljen glasno priznati, da mu Dr. Faustus Thomasa Manna, Dr. Živago Borisa Pasternika in katerikoli dr. roman pomenijo približno isto. In knjigam, strpanim v ozke police, bogastvu, ki je zaradi lastnikove omejenosti neizkoriščeno, se ne pozna, kakšno usodo doživljajo. Kajti skrbna roka hišne gospodinje slehernega dne pobriše prah.

Ko bi Prešeren vedel, bi se mu bržčas ponovno izvil bridek vzklík »Kako strašna slepota je človeka!«. O ostalih žrtvah ozkega pomalomeščanjenega knjižnega vrednotenja, Levstiku, Goetheju, Dostojevskemu, Cankarju, Tolstoju, ki bi se najbrž v grobu obrnili, pa sploh ni da bi človek govoril.

Danica Žlebir

Akademski slikar Henrik Marchel ob svojih stvaritvah na keramiki:

»Rad vidim barvo v prostoru«

Dober teden dni je bila v Šivčevi hiši v Radovljici odprta razstava umetniških del akademskih slikarjev Henrika Marchela in Mihe Dalla Valle, ki sta tokrat ustvarjala na keramiki. Umetniška zvrst, ki ima poleg umetniške tudi uporabno vrednost, kjer je lépo združenc s koristnim...

Ze tretjič po vrsti je Keramična industrija Liboje v svoje delavnice povabila slovenske likovnike. Osem jih je tokrat ustvarjalo tam, vendar ni šlo za posodje, kot običajno, pač pa za slikanje na površino. Polovica likovnih oblikovalcev, polovica slikarjev. Oblikovalci so iskali uporabnejšo smer keramike, slikarji pa so se izživljali po slikarsko.

»Zanimivo je to slikanje na keramiki. Ne moreš slikati tako kot na platno, papir. Tudi barve se na keramiki vse drugače obnašajo kot na klasičnih materialih. Pokažejo se šele, ko se keramika žge, prej so pa to sive barve, pripravljene v laboratoriju. Za osnovo smo vzeli keramične ploščice, surove ali glazirane in nanje nanašali barve: tanjše, debelejše, kapljicasto. Če hočeš, da dobiš takole rdečo ali takole lila, na primer, moraš na debelo nanesti barvo, drugje spet tanjšo. Slikali smo na tleh in potem žgali. Šele, ko vzameš iz peči, vidiš, kaj si ustvaril. Je pa slikanje na keramiki vse kaj drugega, kot slikanje fresk na zid. Pri freskah so barve mrtve, pri keramiki pa žive, svetlikajoče in njihov učinek je vse drugačen.«

Zamislil si to njegovo linijo ploščic, prosto poslikanih z močnimi

violet barvami, ki so tu položene po tleh in se na drugem koncu vzpenjo po steni, kje druge. Hodnik, obložen takole, bi ne bil več pust, kopalnica bi bila nekaj čisto posebnega. In če bi imel človek v sobi tistile dve keramični ploščici, ki sta skoraj beli, poslikani z živo rdečo in uokvirjeni v teman les, bi razbilo monotonost prostora in dalo neverjetno toplino in živahnost...

In tole ustvarjanje ni omejeno v velikosti. Iz sestavljenih ploščic lahko naredi sliko tudi desetkrat deset metrov veliko, pravi Marchel. Po členih se dela. Lahko bi s tako slikarjo na keramiki umetniško opremili prostore, kjer je dosti vlage, kot na primer bazene, kopalnice, zunanje zidove, saj bi umetnini ne prišel do živga noben dež... Vendar, če bi hoteli take stvari uredničevati, bi nujno morala tesno sodelovati arhitekt in slikar. Tako, kot na primer sodelujeta zidar in mizar. Zunaj arhitekti, slikarji in

drugi likovniki celo študirajo skupaj, da si tudi za naprej potem iščejo skupnih poti.

Henrika Marchela poznamo kot slikarja barvnih ploskev. Vztraja na barvnih temah, tako na platnu, na papirju in zdaj na keramiki. Osnovno barvo si zamisli in potem gradi na njej. Z večjimi ali manjšimi potezami čopiča.

»Rad vidim barvo v prostoru. In prav tako, kot je lahko uokvirjena na platnu, je lahko vdelana v zid...«

Z Marchelom je svoja dela v Šivčevi hiši v Radovljici pokazal tudi njegov stanovski kolega Miha Dalla Valle. Kratak čas je bilo, ker ni bilo vključeno v program razstav te hiše, vendar dovolj časa, da smo lahko spoznali tudi to zvrst umetniškega ustvarjanja. Oktobra bo v Ljubljani razstavljalo vseh osem likovnikov in slikarjev, ki so letos ustvarjali v umetniški koloniji v Libojah. Bogata razstava bo to, obljublja Marchel, saj je vsak avtor naredil okrog dvajset del. Najboljša so ostala tovarni, na razstavi pa bodo prikazana vsa.

Bomo pa izbor del Henrika Marchela kmalu lahko videli tudi v Kranju, kjer bo razstavljaval pretežno slike in grafike. Pripravlja pa se tudi na razstavo v Beljaku. D. Dolenc

S knjižnih polic

»Stare« novosti v zbirki Biseri

Ni tako redek pojav, da ta ali ona knjiga pri nas z nekajletnim presledkom izide dvakrat ali celo večkrat v različnih zbirkah. Zastavlja se vprašanje ali je to smotno ali ne.

Nedavno je v zbirki Biseri, ki je namenjena mladini in izhaja pri Mladinski knjigi, izšlo pet novih knjig. Mladi pa tudi starejši bralci bodo po njih radi segli, saj se v zbirki Biseri srečujemo z zanimivimi avtorji in s pestrim ter mikavnim branjem. Toda ob petih novih knjigah se poraja zastavljeno vprašanje.

Knjiga Richarda Bacha in Russella Munsona »Jonathan Livingston Gale«, ki je izmed vseh petih še najmanj »mladinska«, je razmišljajoča predvsem v svoji poanti, da nobena pot do uspeha ne mine brez naporenega dela in vztrajnosti. Glavni junak je tako le metafora, s katero nam avtorja skušata na izredno poetičen način vzbuditi to poanto.

Delo Henrika Sienkiewicza »V puščavi in goščavi« poznamo skorajda vsi, saj gre za popularno delo tega poljskega pisatelja, ki mu mladina

ska literatura ni bila največja zavzetost v njegovem pisateljskem opusu.

»Knjiga o džungli« Rudyarda Kiplinga je prav tako zanimivo delo, ki nas vodi v spoznavanje živalskega sveta Afrike. Je avtorjevo najbolj znano in istočasno tudi najboljšo delo.

Prav tako dobro znano je delo Henryja Riderja Haggarda »Salamonovi rudniki«, saj gre za klasično mladinsko literaturo, knjigo, ki z okrožuje pisateljev ustvarjalni opus.

Se knjiga »Otrok zakladov« Roberta Louisa Stevensona, ki bo mlade bralce med zadnjimi izdajami zbirke morda še najbolj pritegnila, saj gre za napeto in pustolovsko zgodbo, v kateri ne manjka srhljivih dogodivščin in skritih zakladov.

Razen knjige o galebu Jonathanu Livingstonu so vse ostale štiri knjige pri naših založbah že izšle.

Ali morda v bodoče ne bi kazalo bolj izbirati med številnimi, še neobjavljenimi deli iz bogate zakladnice svetovne mladinske literature.

Boris Bogataj

Pravljčna soba vabi

Pionirska knjižnica v Kranju v prenovljenih prostorih začenja z urami pravljic, literarnimi igrami, knjižnimi ugankami in srečanji s književ-

aj – Pionirska knjižnica je leta dobila prenovljene prostore, posebej privlačna novost pa je pravljčna soba. Pozabljena je utesnjenost, ko so se knjige kopičile in so se drecnili med knjižnimi polici. Knjižničarke so dobile boljše pogoje za delo in z novim šolskim bo stekel bogat in pester program knjižnične in knjižne vzgoje. V novi pionirski knjižnici bodo dajali poseben poudarek pesteremu delu z otroki.

Pravljčna soba, prostorna in lično opremljena, postaja prostor, kamor radi zahajajo. Knjižničarke ponudijo mnogo zanimivih in novih knjig. Kmalu pa bo pravljčna soba postala shajališče otrok, ki radi knjige, ki radi poslušajo pravljice, se pogovarjajo s pisatelji in pesniki.

Knjižne police pionirske knjižnice so bogatejše za nove knjige in radi bi vas opozorili na nekatere novosti. Med slikanicami so posebej privlačne: Lisičja šola, Ciciban, ciciban, dober dan Otona Zupančiča, Levi devčje Prežihovega Vorančica, Zrcale G. Viteza in Tako nenavaden muc. Pionirjem so namenjene nove knjige: Meta mala knjižnica E. Farjeona, Detektivski mojster Bromkvista in A. Lindgren, Sadako hoče živeti K. Brucknerja, Tiger v stekleni omari Zei Alkija in Dnevnik Jureta Novaka B. Dolinarja. Med literaturo za mladino pa so posebej privlačne: Tebi, moja Dolores S. Božovičeve, Hector Servadac J. Verneja, pet knjig Ljudstva sveta, Ceramejeve Pokopane kulture, Plešoča medvedka P. Dickinsona in Uganke preteklosti K. Benesha.

Knjižne police pionirske knjižnice so bogatejše za nove knjige in radi bi vas opozorili na nekatere novosti. Med slikanicami so posebej privlačne: Lisičja šola, Ciciban, ciciban, dober dan Otona Zupančiča, Levi devčje Prežihovega Vorančica, Zrcale G. Viteza in Tako nenavaden muc. Pionirjem so namenjene nove knjige: Meta mala knjižnica E. Farjeona, Detektivski mojster Bromkvista in A. Lindgren, Sadako hoče živeti K. Brucknerja, Tiger v stekleni omari Zei Alkija in Dnevnik Jureta Novaka B. Dolinarja. Med literaturo za mladino pa so posebej privlačne: Tebi, moja Dolores S. Božovičeve, Hector Servadac J. Verneja, pet knjig Ljudstva sveta, Ceramejeve Pokopane kulture, Plešoča medvedka P. Dickinsona in Uganke preteklosti K. Benesha.

Knjižne police pionirske knjižnice so bogatejše za nove knjige in radi bi vas opozorili na nekatere novosti. Med slikanicami so posebej privlačne: Lisičja šola, Ciciban, ciciban, dober dan Otona Zupančiča, Levi devčje Prežihovega Vorančica, Zrcale G. Viteza in Tako nenavaden muc. Pionirjem so namenjene nove knjige: Meta mala knjižnica E. Farjeona, Detektivski mojster Bromkvista in A. Lindgren, Sadako hoče živeti K. Brucknerja, Tiger v stekleni omari Zei Alkija in Dnevnik Jureta Novaka B. Dolinarja. Med literaturo za mladino pa so posebej privlačne: Tebi, moja Dolores S. Božovičeve, Hector Servadac J. Verneja, pet knjig Ljudstva sveta, Ceramejeve Pokopane kulture, Plešoča medvedka P. Dickinsona in Uganke preteklosti K. Benesha.

Res je škoda, da vam ne moremo te slike v časopisu prikazati v barvah. Kajti le barvna govorica slikarja Henrika Marchela je najbolj zgovorna. – Foto: D. Dolenc

21 TRŽIČ

21. seja DRUŽBENO-POLITIČNEGA ZBORA skupščine občine Tržič, ponedeljek, 6. oktobra, ob 17. uri v mali sejni sobi skupščine občine

21. seja ZBORA ZDRUŽENEGA DELA skupščine občine Tržič, torek, 7. oktobra, ob 17. uri v veliki sejni sobi skupščine občine

21. seja ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI skupščine občine Tržič, torek, 7. oktobra, ob 17. uri v mali sejni sobi skupščine občine

Dnevni red

Po izvolitvi komisij za verifikacijo pooblastil delegatov in ugotovitvi sklepčnosti bodo delegati razpravljali o zapisnikih z zadnjih sej ter o uresničevanju sprejetih sklepov, nato pa se bodo zvrstila naslednja vprašanja:

- poročilo o izvrševanju akcijskega programa v pripravi srednjeročnih planov 1981-1985
- poročilo o gospodarskih gibanjih v občini Tržič v prvem polletju 1980
- poročilo o izvrševanju programov sredstev in skladov skupščine občine Tržič za obdobje od 1.1. do 31.8.80
- poročilo o izvajanju dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v prvem polletju 1980 (družbenopolitični zbor in zbor združenega dela)
- poročilo o gospodarjenju s sredstvi po krajevnih skupnostih od 1.1. do 30.8.80 (zbor krajevnih skupnosti)
- predlog za iz dajo soglasja k stopnjam amortizacije stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lastni
- oblikovanje družbenega sveta pri SDK v SR Sloveniji, podružnici Kralje (zbor združenega dela)
- volitve in imenovanja
- odgovori na delegatska vprašanja ter predlogi in vprašanja delegatov

Soglasje k stopnji amortizacije

Zakon o amortizaciji stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lastni določa, da je stopnja amortizacije v letih 1978 in 1979 lahko nižja od enega odstotka revalorizirane vrednosti, vendar v letu 1978 ne more biti manjša od 0,25 odstotka, v letu 1979 pa ne manjša od 0,32 odstotka revalorizirane vrednosti stanovanjskih hiš oziroma stanovanj.

Na tej osnovi je strokovna služba samoupravne stanovanjske skupnosti Tržič pripravila izračun notranje delitve stanarine. Izračun kaže, da predstavlja amortizacija, ki se zbira od stanarin 22 odstotkov za leto 1978 in 21 odstotkov za leto 1979, 0,50 odstotka od revalorizirane vrednosti stanovanjskega fonda.

Amortizacija je namenjena predvsem za nakup oziroma povečanje stanovanjskega fonda. Izvršni svet zato predlaga zborom izdajo soglasja, da se za leto 1978 in 1979 določi stopnja amortizacije v višini 0,50 odstotka od revalorizirane vrednosti stanovanjskega fonda, ki je v upravljanju stanovanjske skupnosti občine Tržič.

Odgovori delegatom

Ze na 11. seji družbenopolitičnega zbora junija 1979. leta so delegati postavili zahtevo, naj se onemogoči dostop z osebnimi avtomobili na Bistriško planino. Ker lani zahteva ni bila uresničena, so jo ponovili na 19. seji zbora 2. junija letos.

Pripomba je bila pisмено posredovana pašnemu odboru Brezje pri Tržiču 13. junija s predlogom, da se ob pašniku postavi ograja, ki bo preprečila dostop motornih vozil. V razgovoru je predsednik pašnega odbora zagotovil, da bo ograja postavljena do 4. julija. (Odgovor je pripravil oddelek za gradbene in komunalne zadeve skupščine občine Tržič.)

Na 18. seji družbenopolitičnega zbora je Miloš Sova, delegat zveze združenih borcev NOV Tržič postavil delegatsko vprašanje v zvezi s podeljevanjem statusa kmeta. Kmetijski inšpektor je na 19. seji zbora posredoval obširno obrazložitev, vendar delegat z odgovorom ni bil zadovoljen in želi pojasnilo na vprašanje, kako v ekonomskem pogledu vpliva podeljevanje statusa kmeta na dohodek občine. Dejal je, da so v občini primeri, ko so posamezniki samo ob pridobitvi statusa izpolnjevali zahtevane pogoje. Na podlagi razprave je zbor sklenil, da se preveri upravičenost statusa kmeta za Alojza Pavlina iz Ročevnice in da se ponovno pregleda celoten seznam občanov, ki ta status imajo.

Občan, ki ima priznan status kmeta po zakonu o kmetijskih zemljiščih, je po odloku o davkih občanov oproščen plačila davka na posest gozdnih zemljišč. Ta davek znaša 0,60 odstotka od vrednosti katastrskega dohodka. Občan, ki ima priznan status kmeta, je pri nakupu kmetijskih zemljišč po odloku o davku na promet nepremičnin oproščen tudi tega davka. Iz spisa je razvidno, da je Alojz Pavlin zaprosil za izdajo odločbe o priznanju statusa kmeta, nato pa svojo vlogo umaknil. Alojzu Pavlinu torej status kmeta ni priznan. Celoten seznam občanov, ki imajo status kmeta, bodo v upravnem organu pregledali in poročali zboru, če bodo pri posameznikih ugotovili spremembe. (Odgovor je pripravil oddelek za upravno pravne zadeve in skupne službe.)

Delegacija Tiko Tržič je na 17. seji zbora združenega dela postavila vprašanje, ko-

DOGOVORIMO SE

Gibčna gospodarska rast

Dobro gospodarjenje v prvem polletju je Tržičanom prineslo za 29 odstotkov višji celotni prihodek kot v enakem lanskem obdobju - Ugodna so tudi delitvena razmerja, manj pa zunanjetrgovinska, saj se je vrednost uvoza nevarno približala izvozu - Izvršni svet priporoča gospodarno porabo surovin, storitev in energije ter čim krepkejšo izvozno dejavnost

Tržičko gospodarstvo je bilo v letošnjem prvem polletju zelo uspešno kljub naraščajočim cenam surovin, omejenemu uvozu, fluktuaciji delavcev in nekaterim drugim neugodnim pojavom. Organizacije združenega dela so ustvarile skoraj 2,9 milijarde dinarjev celotnega prihodka, kar je za 29 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju. Na visoko rast so sicer vplivale tudi cene, kljub temu pa se je celotni prihodek realno povečal približno za pet do šest odstotkov in narašča hitreje kot na Gorenjskem.

Največji delež v strukturi celotnega prihodka ima industrija, večja pa se delež trgovine, kjer izstopa vrednost prodaje Pekovih izdelkov, tako da je rast celotnega prihodka v industriji počasnejša od skupne rasti v gospodarstvu občine.

Vrednostno je industrijska proizvodnja v tržički občini porasla za 25 odstotkov. Pri večini organizacij združenega dela je proizvodnja nekoliko večja kot v enakem lanskem obdobju pa tudi proizvodne načrte je večina delovnih kolektivov dosegla. Ob upoštevanju rasti cen se je proizvodnja realno povečala za šest odstotkov, kar je v letošnjem stabilizacijskem času velik uspeh.

Produktivnost se je v prvem polletju zadovoljivo dvignila in je predvsem rezultat dela zaposlenih, saj se je število delavcev na osnovi delavnih ur celo zmanjšalo za 0,5 odstotka.

Porabljena sredstva so se povečala manj kot se je povečal celotni prihodek, razen v gostinstvu, prometu in gradbeništvu, kar pomeni ugoden vpliv na gibanje zmanjšalo za 0,5 odstotka.

Porabljena sredstva so se povečala manj kot se je povečal celotni prihodek, razen v gostinstvu, prometu in gradbeništvu, kar pomeni ugoden vpliv na gibanje dohodka in ekonomičnost poslovanja.

Tržički delavci so v prvih šestih mesecih ustvarili skoraj 774 milijonov dinarjev dohodka, kar je za 30 odstotkov več kot v lanskem polletju. Največ se je dohodek povečal v gozdarstvu in trgovini, medtem ko je dohodek

liko sredstev, ki jih je mednarodna banka namenila za razvoj malega gospodarstva, bo dobila za ta namen tržička občina. Ker delegacija z odgovorom ni bila zadovoljna, ki je bil posredovan na 18. seji zbora, dajemo obširnejše pojasnilo.

27. junija 1980 je bila v Ljubljani podpisana pogodba med Mednarodno finančno korporacijo (IFC), LHB - International Handelsbank in konzorcijem osmih jugoslovanskih bank, s katero bodo zagotovljena dopolnilna sredstva za razvoj drobnega gospodarstva. Znesek kredita po tej pogodbi znaša 26 milijonov ameriških dolarjev (sredstva IFC) in 10 milijonov mark, ki jih prek IFC daje LHB. Naprej se ta sredstva daljajo po enakih deležih na osem jugoslovanskih bank iz vseh republik in pokrajin. Slovenski del torej znaša 3,5 milijona dolarjev in 1,25 milijona mark.

Kreditni pogoji so v primerjavi s tistimi, ki trenutno prevladujejo na mednarodnem trgu kapitala, ugodni tako glede obrestne mere kot glede odplačilnega roka. Za kredite v dolarjih znaša maksimalna ročnost dvajset let, večštev tri leta moratorija, ob 12-odstotni obrestni meri, za kredite v markah pa sedem let s prav tako triletnim moratorijem ob gibljivi obrestni meri 0,75 odstotka nad AKA.

Glede na to, da je denar namenjen dobremu gospodarstvu, to je delovnim organizacijam z 125 zaposlenih, kooperantom in zasebnikom, katerih primarna dejavnost ni kmetijska proizvodnja (le-ta je na voljo posebna kreditna linija Svetovne banke), bo posamezna delovna organizacija lahko naenkrat koristila do 300.000 dolarjev. Kredit naj bi predvsem prispeval k izboljšanju tehnične, opremljenosti drobnega gospodarstva ter omogočal nakup opreme na kredit, nikakor pa ga ni mogoče uporabiti za odplačilo starih obveznosti. Obenem pa je za projekte, ki so bodo financirali iz tega vira, treba zagotoviti tudi dvojno vso iz domačih bančnih ali lastnih sredstev.

Sredstva so za Slovenijo že odobrena, ni pa se izdelana razdelitev po enotah bank (po občini). Zato ne moremo dati točnega odgovora na vprašanje, koliko kredita bo dobilo malo gospodarstvo tržičke občine. (Odgovor je podal oddelek za družbeno planiranje in finanče.)

na delavca znašal 133.400 dinarjev, 30 odstotkov več kot lani. Čisti dohodek je naraščal počasneje od dohodka, podobno kot razporejeni in izplačani osebni dohodki. To pomeni, da v občini uresničujemo resolucijska določila o gibanju osebne porabe, in to v večini organizacij združenega dela.

Gospodarstvo je v prvem polletju izvozilo za dobrih 278 milijonov dinarjev izdelkov, kar predstavlja 76 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju. V izvozu je prodaja na konvertibilno področje dosegla 83-odstotni delež.

Obenem pa se je zelo hitro povečeval tudi uvoz. V prvem polletju je tržičko gospodarstvo uvozilo za dobrih 233 milijonov dinarjev reprovromaterialov in opreme. Delež uvoza v izvozu znaša tako že skoraj 90 odstotkov. Tehnica se je začela nagibati že v drugi polovici lanskega leta. Nobena novost namreč ni, da je tržička industrija pretežno predelovalna in zato močno odvisna od tržnih dogajanj in od uvoza.

Kljub temu so Tržičani v šestih mesecih letos še vedno več izvozili kot uvozili, ter ustvarili zunanjetrgovinski suficit v vrednosti skoraj 44,7 milijona dinarjev. Glavni izvoznik je tovarna obutve Peko, ki je ustvarila 82 odstotkov celotnega izvoza občine.

Republiška resolucija omejuje vse vrste porabe, tudi investicijsko, ki se mora gibati v skladu z gibanjem dohodka. Vlaganja v naložbo so se v prvem polletju povečala za 31 odstotkov.

Izvršni svet skupščine občine Tržič je poročilo o gospodarskih gibanjih v prvih šestih mesecih letos dobro pretresel. Menil je, da je tržičko gospodarstvo kljub zaostrenim pogojem doseglo vrsto ugodnih rezultatov ter posebej izpostavil uresničevanje dogovora o razporejanju dohodka, katerega odraz je tudi večja akumulacija. Vendar pa je treba na uspehe gledati tudi z vidika sedanjih razmer pogojev gospodarjenja. Vse večje podražitve osnovnih vrst materiala in energije bodo vplivale na zmanjšanje ekonomičnosti poslovanja. Tudi omejene možnosti uvoza surovin in reprodukcijskega materiala bodo motile industrijsko proizvodnjo.

Zato je izvršni svet izpostavil dvojne področji, ki bi jima morali v vseh organizacijah posvetiti izjemno pozornost. Prvo je gospodarna poraba surovin, storitev in energije, drugo pa izvoz, pri katerem naj bi delavci čim bolj presegli plane in ocenili možnost prodaje na tuje tudi v tistih sredinah, ki doslej še niso bile vključene.

Konec leta kršiteljev ne bo

Izvršni svet skupščine občine Tržič sproti spremlja spoštovanje dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980.

Tako so bili na področju gospodarstva v prvem polletju v primerjavi s prvim trimesečjem, ko so organizacije združenega dela presegle skupno maso za 4,3 odstotka, doseženi ugodnejši rezultati. Sredstva za osebne dohodke so porasla le za 16,7 odstotka, glede na dohodek pa bi lahko za slabih 22 odstotkov.

V prvem polletju je izvršni svet obravnaval šest možnih kršiteljev dogovora, vendar je razlog za njihovo prekoračitev sezonski

Čas za usklajevanje

S pripravo planskih dokumentov za novo srednjeročno obdobje v tržički občini ne koliko kasnije, zato je zdaj res zadnji čas za usklajevanje potreb in možnosti

Priprave na nove srednjeročne plane segajo že v začetek lanskega leta, ko je bila spremljana vsestranska strokovna in politična akcija s sočasnost planiranja kot osnovne značilnosti in zahteve novega sistema pripravljanja srednjeročnih načrtov.

Za pripravo družbenega plana občine Tržič je bila imenovana komisija izvršnega sveta za družbeno planiranje, ki s svojimi odloki pokriva vsa področja družbenoekonomskega razvoja. Na osnovi lastnega delovnega programa je komisija pripravila podoben pripomoček za vse nosilce planiranja. Predlog občinskih smernic, ki naj bi ga nosilec upoštevali pri izdelavi lastnih smernic razvoja oziroma analizi razvojnih možnosti, je bil sprejet v zborih skupščine občine avgusta lani.

Do letošnjega januarja je planska komisija sodelovala z drugimi nosilci planiranja pri oblikovanju njihovih smernic, potem pa je morala preveriti usklajenost z občinskimi dokumenti. Smernice so bile tudi osnova za sestavo delovnega osnutka dogovora o temeljnih planov občine Tržič.

Iz objektivnih razlogov je v prvih mesecih, določenih za usklajevanje interesov, planska aktivnost nekoliko popustila. Planska komisija je v tem obdobju posvetila pozornost predvsem izdelavi dispozičnega sestava dogovora o temeljnih planov občine, analizi možnosti vlaganja v komunalno infrastrukturo po krajevnih skupnostih, upoštevanju sredstev zamišljenega novega samoprispevka, ter ponovni pregledu gospodarskega razvoja glede na zaostrene pogoje gospodarjenja.

Razprava o osnutku dogovora o temeljnih planov občine Tržič je sklenjena konec septembra, tako da bo predlog tega dokumenta mogoče obravnavati v oktobru.

Analize razvojnih možnosti v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela so bile izdelane in sprejete novembra lani, do januarja pa tudi smernice razvoja. Kljub številnim delovnim pripomočkom nekatere od njih dokaj splošne, tako da je bilo težko ugotovljati, hovo usklajenost z občinskimi, iz istega razloga pa se je zatikalo pri izdelavi elementov in temeljev planov.

Pri planiranju najbolj kasnije temeljne organizacije združenega dela. Smernice so sicer sprejele vse, vendar pa marsikje še ne vidimo kako bi oblikovali elemente. Njihova prevelika splošnost je ovirala usklajevanje tako znotraj temeljnih organizacij kot med temeljnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi ter med temeljnimi organizacijami in samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

Na analize razvojnih možnosti interesnih skupnosti združenega gospodarstva dejavnosti žal ni bilo pravega odziva. Večina analiz bila usklajena s stvarnimi možnostmi, zato bi bile opredeljene temeljnih organizacij še bolj potrebne. To napako bi morali popraviti, ko so osnutki samoupravnih sporazumov o temeljnih planov terenskih skupnosti, ki vsebujejo na novo prevrednotene srednjeročne usmeritve, v razpravi.

Aprila lani so se začele tudi prve akcije za pripravo srednjeročnih planov v krajevnih skupnostih. Zaradi pomanjkanja strokovnjakov prav tu pričakovali največ težav. Kljub vsemu so do konca maja letos vseh krajevnih skupnosti pripravili elemente, tako da bo mogoče pospešiti proces usklajevanja. Pri tem bo verjetno največ pozornosti deležna razprava o usmeritvi sredstev iz novega samoprispevka.

Poudariti velja, da je v dokumentih krajevnih skupnosti prisotno reševanje skupnih vprašanj oziroma potreb z drugimi skupnostmi krajevnimi skupnostmi. Zato naj bi usklajevanje v naslednjih mesecih dalo več poudarka združevanju sredstev, na primer družbene domove, ceste in podobno.

Konkretno delo na področju izdelave prostorskega plana se začelo šele januarja letos, ko so vsi uporabniki prostora prejeli anketne v tneh dneh bodo elementi iz ankete obdelani, sistemizirani in vključeni v kartografski prispevek, tako da bo gradivo lahko obravnavala komisija za prostorski plan pri skupščini občine Tržič.

Nelikvidnost hromi sklade

Zaradi neizpolnjevanja samoupravnega sporazuma o financiranju investicij v krajevnih skupnostih in dogovora o gradnji družbenih objektov so ogrožene nekatere naložbe in rok za vračilo kredita za dom upokoencev

Iz poročila o uresničevanju programov sredstev in skladov skupščine občine Tržič za prvih osem letošnjih mesecev je razvidno, da sredstva krajevnega samoprispevka za gradnjo družbenih objektov do teka po načrtu. Težave pa se pojavljajo pri izpolnjevanju obveznosti temeljnih organizacij združenega dela, predvsem zaradi omejevanja letosnjih izplačil iz skladov skupne porabe ter zaradi nelikvidnosti.

V skupni vsoti predstavlja izpad kar 7,3 milijona dinarjev. Če organizacije združenega dela ne bodo izpolnile zastarelih obveznosti še ta mesec in če ne bodo »rezervirale« denarja za naslednje mesece, skupščina občine ne bo mogla v roku, to je do konca septembra, vrniti celotnega posojila za dom upokoencev.

Težave, ki siromašajo krajevnega samoprispevka, kažejo tudi pri sredstvih za financiranje negospodarskih investicij v družbenih službah. Po letosnem samoupravnem sporazumu, ki sistem financiranja naložbe v krajevnih skupnostih se je nateklo tako malo denarja, resno ogroženi nekateri projekti: asfaltiranje krajevne Podlublje, nadaljevanje ceste v Brezjah pri Tržiču, ditev vpadnice v Palovce, naložbe v krajevnih skupnostih Ravne, Jelendol in Lom pri Tržiču. Primanjkljaj v prvih mesecih predstavlja okrog 24 jona dinarjev.

Normalno pa pritekajo sredstva za pripravo in komunalno zemljišče. Najpomembnejši del programa je gradnja kritih industrijskih con. Tudi pri dveh skladih ni posebnih odstopov. Sredstva za nacionalizirane bena zemljišča so vložili za območja T-5, sredstva od naložbo vojaških objektov pa za urejanje programa občinskih blagovnih zvez.

Izvršni svet, ki je poročilo ravnaval, predlaga skupščini zborom, da potrdijo njegovo naj vse organizacije združenega dela, ki doslej niso izpolnile obveznosti iz sprejetega samoupravnega sporazuma o financiranju investicij v krajevnih skupnostih, da se dogovori o gradnji družbenih objektov, ocenijo možnost uresnitve v oktobru oziroma do konca leta, tedaj bo po mnenju izvršnega sveta potrebno ustanoviti tudi upravno enoto za komunalno inje stavbnih zemljišč pri komunalni skupnosti, ki naj novim letom začela delati.

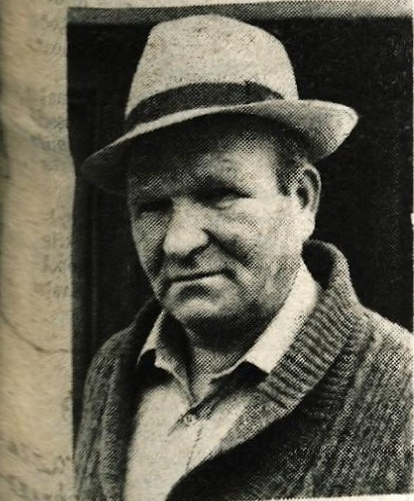
Meje niso več ovira

Štirje kmetje so na Logu zamenjali zemljišča in imajo sedaj namesto 36 le 16 kosov — Prednost je lažja in cenejša proizvodnja

V ravninskem delu vasi Log, na desnem bregu Poljanščice ležijo štiri kmetije, sodobno urejene in skrbno obdelane. Gospodari so se med prvimi v škofjeloški občini odločili za preusmeritev v živinorejo in pri tem dosegajo zelo lepe uspehe. Jurij Stanonik se ukvarja z mlekarstvom in prašičerejo, Matevž Demšar-Jejlar s paitanjem govedi in mlekarstvom, enako se je usmeril tudi Matevž Demšar-Vodnik, bolj z vrzjo pitancev kot mlakarstvom pa ukvarja na kmetiji Pavla Bogataja-Planinčarja.

Se večjo uspešnost pa je ovirala drobljenost zemljišč. Njihovi zemljišči in njive so bili položeni drug drugega, kar pri ročni obdelavi ni bilo težav, strojna obdelava je bila vse težja in dražja, saj je zahtevala vrsto voženj sem in tja, veliko porabo goriva pa tudi čas postaja vse bolj dragocen. Razen tega je bilo pri vsakem delu treba paziti na meje, ob njih pa so ostajali obdelani pasovi.

Zato so lastniki zemljišč že pred nekaj leti dali pobudo za zložbo in celovito razdelitev zemljišč. Ob podpori kmetijsko-zemljiške skupnosti Škofja Loka, je bila pobuda letos spomladi uresničena. Kmetje med sabo zamenjali zemljišča na področju, ki je merilo 32 ha in delovali v ravnini, deloma na bregu. Zaradi poenostavitve postopka, so komasacijo izvedli z medsebojno menjavo zemljišč, kar so lahko izvedli le zato, ker kmetje niso imeli drug drugemu pod prste in menjali koliko je ta ali ona njiva dala, temveč so menjavi njiv dodelili popolno soglasje. Hkrati so zemljišča uredili tudi za strojno obdelavo, tako da so poravnali ozare naredili nove poti.

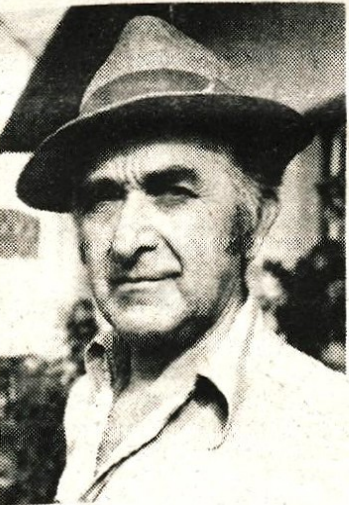

»Sem najmanjši kmet in sem najmanj zamenjal,« je dejal Jurij Stanonik. Približno ha in pol je prišlo v poštev za zamenjavo. Že

pred tem pa sva z Demšarjem sama zamenjala okoli ha zemlje. Sedaj imam vse zemljišče v glavnem v dveh parcelah in vse blizu doma. Najbolj oddaljena njiva je približno 300 metrov daleč, medtem ko sem prej imel najbolj oddaljeno njivo skoraj kilometer stran od kmetije. Ker smo poravnali tudi ozare, bo pridelek krme boljši, stroški pa se bodo zmanjšali.

»Že nekaj let smo se pogovarjali o zložbi zemlje, letos pa smo to naredili,« pravi Matevž Demšar-Jejlar. »Tja do Jurja sem imel pet parcel in nobena ni bila večja od pol hektarja in ko je bilo delo na njivi, sem s stroji vozil gor in dol pa vsega skupaj nisem veliko naredil. V celoti sem imel prej 14 parcel, sedaj pa imam le štiri. Največja prednost zložbe je v lažji obdelavi, vse se bo dalo strojno obdelati, medtem ko je bilo prej treba ozare pokositi s koso pa še časa bomo precej prihranili.«

Njegov soimenjak in bližnji sosed Matevž Demšar-Vodnik je zamenjal štiri ha. »Pri nas smo že prej imeli

zemljo v precej velikih kosih, zato smo več kot od zložbe, pridobili od agromelioracije. Nedvomno so takšne akcije koristne, čeprav je vsak posebej nekaj pridobil in nekaj izgubil. Pred tem je bila zemlja razdeljena tako, da je vsak imel nekaj slabše in nekaj boljše zemlje, na kar se sedaj nismo mogli ozirati. Vendar še enkrat poudarjam, da je korist nedvomno večja.«

»Vso zemljo imamo sedaj zelo blizu doma,« je povedal Ljodžka Bogataja-Planinčarica. »Delo je lažje in manj stroškov bo. Sedaj, ko se nafta tako hitro draži, že vožnja na oddaljene njive draži pridelek. Veliko je pri tem pomagala kmetijsko-zemljiška skupnost Škofja Loka. Če bi mogli vse stroške nositi sami, bi najbrž težko zmogli.«

Pred izvedbo melioracije so imeli kmetje zemljo v 26 kosih ali poprečno 9 parcel na vsaki kmetiji. Pri tem je imela samo Jejarjeva kmetija 14 kosov zemlje. Po zamenjavi pa se je število parcel zmanjšalo na 16 oziroma 4 na kmetijo. Razen, da se je zmanjšalo število kosov zemljišč, so bile odpravljene nerodovite meje prejšnjih parcel, poti in gozdni robovi ter druge ovire, ki so prej onemogočale bolj učinkovito uporabo mehanizacije.

Agromelioracije so izvedli na 7 hektarih zemljišč in zgrajenih je bilo 1000 metrov novih poti. Skupni stroški vseh del so znašali 420.000 dinarjev. Kmetijsko zemljiška skupnost je krila 90 odstotkov materialnih stroškov oziroma 288.000 dinarjev, kar je soraj dve tretjini celotnih stroškov. Stroške komasacije oziroma menjave zemljišč so pokrili tako, da je geodetska dela izvedla geodetska uprava na stroške občinskega proračuna, stroške menjalnih pogodb bo pokrila kmetijsko-zemljiška skupnost, ostale stroške menjave in stroške urejanja zemljišč pa so plačali lastniki v sorazmerju z obsegom zemljišč v zamenjavi. Na ta način je akcija v zadovoljstvo vseh udeležencev dočela popoln uspeh.

Zamenjava zemljišč na Logu je bil prvi večji poseg pri izvajanju zemljiških posegov v škofjeloški občini in je bila zato deležna še večje podpore ter pomoči ustreznih služb in organov in je bila tako uspešna predvsem zaradi popolnega soglasja kmetov.

Izvedba komasacije na Logu je doživela tudi veliko odmevnost pri kmetih na drugih področjih občine. Na podlagi izkušenj kmetov z Loga sta kmeta Stanonik in Frlc iz Volake že zamenjala med sabo 4 ha obdelovalnih zemljišč. Potrebe po komasacijah pa so še v več krajih. Med drugim je to v Gorenji vasi, Selcih, na Sorškem polju in v nekaterih hribovskih vaseh. Zanimanje je vse večje in kmetijska zemljiška skupnost Škofja Loka predvideva, da bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju izvedla komasacije na približno 200 ha zemljišč.

L. Bogataj
Slike: F. Perdan

Konec zapletom

Kamnik — Status čistilne naprave, ki so jo ob Kamniški Bistrici v Domžalah skupno zgradili Domžalčani in Kamničani, še vedno ni urejen, čeprav je stara že nekaj let. Njena smotnost, da čisti odpadne vode industrije Domžal, Kamnika in Mengša, je nesporna. Toda zatika se pri dogovarjanju, v kakšnem okviru bo poslovala.

Se vedno dela kot enota domžalskega Komunalnega podjetja. Pobuda, ki sta jo podprla tudi izvršna sveta obeh občin, da se pri domžalskem komunalnem podjetju osnuje tozdr čistilna naprava je obstala na sredi poti. Delavci čistilne naprave so se na referendumu izrekli za ustanovitev tozdr, toda njihova odločitev ni bila uresničena.

Na pol poti je tako ostalo tudi združevanje sredstev za razširjeno reprodukcijo čistilne naprave, ki se zbirajo pri komunalnih skupnostih. Lani so namreč povišali ceno čiščenja odpadnih voda za pet dinarjev in se dogovorili, da bodo polovico tega denarja namenili za dograditev čistilne naprave, ki bo izdelan program. Program pa je seveda zelo težko izdelati, če ni zgrajen niti sistem dogovarjanja.

Zapleti odmevajo tudi v organizacijah združenega dela, tovarnah, ki so priključene na čistilno napravo, saj nekatere domžalske še vedno ne plačujejo prispevka za čiščenje odpadnih voda. Iz kamniških pa prihaja protest, zakaj morajo plačevati dvojni prispevek: za čiščenje odpadnih voda, območni vodni skupnosti pa še vedno za onesnaževanje voda.

Kamniški izvršni svet je zato na zadnji seji podprl predlog, da se osnuje posebna delovna skupina, v kateri bodo predstavniki komunalnih skupnosti, komunalnih podjetij in izvršnih svetov obeh občin. Razrešila bo odprta vprašanja in oblikovala bodočo usmeritev ter organizacijo in delovanje čistilne naprave. Istočasno pa je kamniški izvršni svet naslovil na območno vodno skupnost vprašanje, zakaj organizacije združenega dela, ki plačujejo prispevek za čiščenje odpadnih voda, še vedno obremenjuje prispevek za onesnaževanje voda.

M. V.

Gozdu premalo dajemo

Mengeška gozdna semenarna ima letos veliko dela, saj je smreka obilno obrodila — Odkupovala bo tudi storže s posekanih smrek — Proizvodnjo gozdnih sadik težko načrtuje, saj se pri nas še premalo zavedamo, da je treba v gozdove tudi vlagati

Mengeš — Semesadik iz Mengeše je specializirana delovna organizacija za pridobivanje gozdnega semena in sadik za pogozdovanje, dodatno pa gojijo tudi sadike za hortikulturo in najlepše storže, ki bi bili sicer odpadke, dodelajo za okrasne storže. Mengeška semenarna gozdnega semena pokriva 90 odstotkov jugoslovanskih potreb, opremljena je s sodobnimi čistilnimi stroji in kar je bolj pomembno, s hladilnicami. Prvo so zgradili pred šestnajstimi leti, dve lani. Iz sušilnice, ki je lani posušila 760 ton semena, gre tako seme v hladilnice, kjer lahko počaka štiri do deset let. Obrodi smreke in drugih iglavcev so periodični, pri smreki na šest do osem let. Semesadik imajo 62 hektarov gozdnih drevnic, v katerih vsako leto vzgojijo 5 milijonov sadik smreke za pogozdovanje ter štiri milijone sadik macesna in drugih vrst. Letno pa zraste tudi do 12 milijonov sadik za presajanje. Izvažajo predvsem okrasne storže, v zadnjih treh letih so jih na tuje prodali za 8 milijonov dinarjev. Vse stroje za gozdno drevničarstvo morajo kupiti na tujem, posebej jih morajo naročiti, saj je potreba po tovrstni mehanizaciji malo in v Evropi je le nekaj manjših izdelovalcev teh strojev.

Letošnje vreme je bilo za gozdne drevnice dokaj neugodno. Pravčasno niso morali opraviti nekaterih del, zato bo potrebni višinski prirastek sadik manjši. Letos pa je obilno obrodila smreka do nadmorske višine 900 metrov pa tudi pri nekaterih drugih iglavcih je obrod dokajšen. Zato imajo te dni pri Semesadikih obilo dela. Seme bodo zbirali do konca leta ter januarja in februarja prihodnje leto. Imajo posebej usposobljene skupine obiralec, kajti vsak storž je treba odtrgati na drevesu. Za naporno delo — storže zbirajo ne le v Sloveniji, temveč tudi v ostalih predelih Jugoslavije — težko dobijo dovolj obiralec, saj je delo sezonsko. Zato si prizadevajo, da bi pri posameznih gozdnih gospodarstvih organizacijah imeli svoje skupine obiralec. Kot zelo uspešna oblika se je letos pokazalo sodelovanje z Gozdnim gospodarstvom Tolmin, kjer so

se dogovorili s člani alpinističnega kluba, izurjenimi plezalci, ki so pri letošnjem dobrem obrodu nabrali dnevno tudi po sto kilogramov. Gozdari iz drugih predelov Jugoslavije ponekod tudi sami zbirajo seme in ga pošiljajo v Mengeš ali pa na obiranje pđhajajo skupine mengeške semenarne.

Iz storžev v mengeški semenarni izluščijo seme, nakar izberejo lepše, jih žveplajo v posebni komori, ter prodajo kot okrasne storže. Posebej letos, ko je obrod smreke velik, jih nameravajo veliko izvoziti. Z gozdarskimi obrati za kooperacije so se dogovorili, da bodo kmetom svetovali naj sečnjo smreke predvidijo v oktobru, saj bodo s posekanih smrek lahko nabrali veliko storžev, ki jih bo odkupila mengeška semenarna. Za okrasne namene bodo prišli v poštev tudi že odprti storži s tja do marca posekanih smrek.

Semesadikam pa znatne težave povzroča načrtovanje proizvodnje gozdnih sadik in s tem tudi gozdnega semena. Sadike za vzrast potrebujejo dve do štiri leta in že tedaj, ko jo posadijo, bi morali vedeti komu jo bodo prodali. V preteklih letih se je že dogodilo, da so morali gozdne sadike, ki pač ne morejo čakati v skladišču, uničiti. Prizadevajo se, da bi se pogodbeno dogovorili z odjemalci, vsled česar bi bila tudi cena sadik nižja, saj ne bi vsebovala tveganja. Doslej so uspeli, da so se pogodbeno dogovorili le za 20 odstotkov proizvodnje. Gozdna gospodarstva sicer planirajo, koliko sadik bodo potrebovala oziroma koliko hektarjev bodo pogozdila. Toda ne vselej realno, kajti še vedno jih bolj stimulira izkoriščanje gozda kot vlaganje v gozdove. Problem je širši in ne moremo ga zožiti zgolj na gozdna gospodarstva. Preveč mislimo na to, koliko lesa nam bodo dali gozdovi in manj, koliko je treba gozdu vračati. Tudi akcije za razširjeno gozdno biološko reprodukcijo se le počasi prebijajo. Lesna in papirna industrija vse bolj iščeta domače surovine. Tako papirna industrija dodatno denarno podpira tako imenovano prenameno gozda, ko posekajo slabši gozd ter zasadijo novega. Papirna industrija bi financirala najmanj tisoč hektarov premene gozda, saj je korist dvojna: nekaj lesa da tudi slabši gozd, s prenameno pa bi to zemljišče dalo znatno več lesne mase. Toda pri gozdarih akcija ne najde potrebne odmeva. Dober zgled je industrijska plantaža Incel pri Banja Luki, kjer so pred šestnajstimi leti na pobudo papirne in celulozne industrije zasadili 7000 hektarov, letno pa zasadijo še 500 do 600 hektarov. Prvi zasadi bodo po dvajsetih do petindvajsetih letih dali preko 500 kubičnih metrov lesa na hektar. Ob podatku, da glede na zmogljivosti v Jugoslaviji letno manjka 5 milijonov kubičnih metrov lesa — na aprilskem posvetovanju na Tari pri Titovih Učicah so ga povedali jugoslovanski gozdari — bo vsekakor treba temeljito dograditi skrb za enostavno in razširjeno gozdno biološko reprodukcijo.

M. Volčjak

Steklina se širi

Medtem ko se je letos steklina močneje širila v dolgiški in jeseniški občini, pa se je zdaj začela pogosteje pojavljati tudi v ostalih treh gorenjskih občinah

Potem ko so letos 19. maja na Zg. Jezerskem uplenili lovci prvo steklo v letošnjem letu v kranjski in na 23. septembra, ko je odkrita zadnja stekla lisica, lovljenih vsega skupaj sedem lisic. Jezerskega prenesla po vsej dolžini Kokre, saj je bolezen njena tudi v Fužinah. Bolezen do sedaj pojavila izključno na lisicah, medtem ko jo na ostalih živalih ni bilo opaziti. Po podatkih, ki jih je dobil veterinarski inšpektor skupne občine Kranj, je bilo tudi pri primerov, ko se je lisica ob dnevu zatekla na kmečko hišo in vdrla v hlev ali pa se je z domačim psom. Takšno obredno obnašanje lisice da sludati je med temi živalmi verjetno več obolenih za steklino, vendar bolezen da točno ugotavljati le pregledom možganega tkiva v laboratoriju. V takšnih primerih, ko sumljiva gozdna žival stepe z domaćim psom, je treba obvezno psa ali lovca ali veterinarski službi povedati na to ali je bila napadalna ali pa ne.

Med kratkim je bila ugotovljena lisica tudi v škofjeloški občini in v Danjah, o pojavu stekline pa so slišali tudi iz tržiške občine. Lisice, ki jo je pred nedavnim lovci LD Kovor, je bila našla dve lisici, ustre-

ljeni v Podlublju in v Dolini pa sta po prvih laboratorijskih preiskavah sumljivi na steklino.

Kaže, da se je steklina, ki se je v letošnjem letu bolj pojavljala v zgornjem koncu Gorenjske v jeseniški in radovljški občini, zajela tudi področje ostalih gorenjskih občin. Povsod veljajo še vedno ukrepi, ki so bili sprejeti ob prvih pojavih pred dvema letoma; to pomeni, da velja zapora (kontumac) za pse in mačke, cepljenje pa je obvezno za pse, ko dopolnijo starost štirih mesecev. Stikov z divjadjo se je treba izogibati, še posebej pri nenavadnem obnašanju živali, ki izgubi naravni strah pred človekom. Tudi najdenih poginulih živali ne kaže prijemati, pač pa je treba najdbno kadavra javiti veterinarski službi ali lovski družini. Le-ti imajo namreč opremo, s katero kadaver zavarujejo pred možnostjo nadaljnega dotika in ga pripravijo za pregled v laboratoriju.

Ob vseh ostalih ukrepih za zatiranje in preprečevanje stekline — od povečanega odstrela lisic in pižmrov — pa bodo veterinarske inšpeksijske službe po občinah v jeseni poostrele nadzor nad izvajanjem kontumaca, prav tako pa tudi lovške družine v svojih revirjih. Samo v lanskim akciji v jeseni v kranjski občini je bilo ustrujenih 13 klateških psov in 6 mačk, v akciji aprila letos pa 7 psov in 2 mački.

L. M.

Komunala ni kršitelj

Radovljica — Med temeljnimi in delovnimi organizacijami radovljiske občine, ki so kršile družbeni dogovor o razporejanju in delitvi dohodka v prvem polletju letošnjega leta so v občini omenili tudi delovno skupnost skupnih služb Komunalnega gospodarstva Radovljice.

Komunalno gospodarstvo združuje temeljne organizacije združenega dela na Bledu, v Radovljici in v Bohinju. Delovna skupnost Komunalnega gospodarstva pa v prvem polletju letošnjega leta ni bila kršitelj družbenega dogovora.

Delovna skupnost danes zaposluje osem delavcev. Lani so zaposlili dva delavca, ki pa sta bila bolezensko odsotna dalj časa in so zato lani za

osebne dohodke namenili manj sredstev. Letos pa je bilo treba tema delavcema zagotoviti normalne osebne dohodke in se je razumljivo masa za osebne dohodke povečala. Število na novo zaposlenih delavcev se torej letos ni povečalo in tudi bruto osebni dohodki na zaposlenega so porasli le za 1 odstotek.

V ostalih temeljnih organizacijah združenega dela Komunalnega gospodarstva je povečanje osebnih dohodkov znatno večje kot v delovni skupnosti skupnih služb, kjer pa imajo zaposleni delavci boljše kvalifikacijsko strukturo kot v ostalih temeljnih organizacijah.

D. Sedej

Nazaj v planinski raj...

Vse dokler se ne priklopiš do tistega lesenega plotu, ki varuje čredo, da ne bi zašla spodaj v smrekovino, si ne moreš predstavljati, kje bodo te Tegošče s tako širimi pašniki kot pripovedujejo. Pa se svet naenkrat odpre in še preden ugledamo kočo tam spodaj pod potjo, zaslišimo harmoniko... Tu pa mora biti veselo, pomisliš in pohitiš proti koči, iz katere se tako objublajoče vije moder dim...

Pozni smo. Zadnji žarki sonca so se uprli v kočo in družino pred njo, v prazne steklenice, v srebrne gumbe harmonike, v značke na planinskih klobukih... Še malo pa bo ušlo za škrbino...

Doma sta Ribnikarjeva dva. Gospodinja Nada hiti streči s tistim, kar ji je še ostalo od upolndne. Danes je bilo toliko ljudi, da ji je pošlo vse

mleko, ves sir, le žgance še lahko skuha in mleko bo kmalu, od večerne molže, če počakate. Seveda, je lahko kaj boljšega kot koroški ajdovi žganci, zabeljeni z domačo zasko in vroče mleko? Pa ne navadno mleko, temveč tisto žlahtno, polno, sladko, ki se lahko pridela le tako visoko, na teh mehkih pašnikih.

Nada in Franc Ribnikar sta upravnika v koči Kmetijske zadruge Križe na Tegoški planini že četrto leto. Pravzaprav ne upravnika, to je napak rečeno. Planšar in planšarica, ali majer in majerica, kakor pač hočete. France ima po cel dan opraviti z živino. Vsak dan mora obhoditi vse pašnike, vse krave prešteti, pregledati, če je vse v redu, če kakšna ne manjka, če se ni kakšna kaj poškodovala. Nikoli ne veš, v teh

planinah. Pride megla, pa žival ne vidi in pade v brezno. Tudi to se je zgodilo. Pa pride sneg, nevihta. O, vse letne čase doživiš tu gori čez poletje, pripoveduje Nada. Štirikrat so imeli sneg. Na vse moraš biti pripravljen.

Stošest krav sta letos prevzela na pašo. 12. junija sta začela, do konca tega tedna bosta pa oddala zadnjo živino. Kmetje bi radi, da bi ostala še tu, saj se jim vsak dan pozna, če jih ni treba hraniti doma. Se le krma prihrani za zimo. Pa kaj, ko se vreme tako hitro lahko sprevrže. Morda bosta prišla še kakšno soboto in nedeljo, toliko, da bo koča odprta, da bodo planinci lahko dobili pri njih kakšen čaj, da se bodo pogreli. Zdajle se bodo planinske koče zapirale ena za drugo, in če bo katera kakšno soboto in nedeljo dalj odprta, bo še kako dobrodošlo. Tako so se nekateri navadili čez poletje prihajati sem vsak konec tedna, da jo bodo pošteno pogrešali. Od povsod prihajajo, največ in najbolj stalni gostje pa so iz Jelendola, Tržiča. Staro in mlado. In navadno so to veseli ljudje. Taki, kot sta današnji harmonikar, Raznožnikov Štefan in žena iz Jelendola, in vsi ti mladi fantje, ki so se zbrali ob dolgi mizi. In če je treba, gospodinjini tudi drva pripravijo, postore to in ono.

Že dolga leta Franceta Ribnikarja vleče v gore. Ko je bil pred leti invalidsko upokojen, je pasal na Mali Poljani. Potem je poskusil nekaj let ob morju, pa ga je spet potegnilo v gore. Zdaj je že štiri leta z ženo na Tegoščah. Zdravje je to: Vsak dan je zanj lep. Lepa so jutra, lepi so dnevi, še lepši večeri. Sinoči so poslušali jelenov ruk. Tako silen je bil, da ti gredo lasje pokonci. V sredo ga bo prišel nek Avstrijec streljat, pove Nada.

Navdušena sta. Dosti dela jima da živina. Šest sta imela čez poletje tudi molznice. Molzel je France, Nada pa je iz mleka pripravljala vse vrste dobrot: masovnek iz smetane, sirove štruklje, kisle mleko. Sta pa navadila te molznice tako, da so vsako jutro in vsak večer prihajale same k staji, da jih ni bilo treba loviti po planini.

Francetu, ki je nosil včasih partizansko ime Lenart, je Tegoška planina še posebej pri srcu. Tu je nekoč partizani. Na veliki petek leta 1945 je tamle čez, čez Škrbino šel po nalogu Kokrškega odreda z vsem bataljonom na Koroško. V Selca. To so bili dnevi... Pa lovec je tudi. Je kaj lepšega zanj, kot bivati takole v planini. Še bo ostal, če se bo le dalo. Sicer sta pa z Nado dobra gospodarja tu. Koča ima sedaj, ko sta zgoraj predelala, kar dvajset ležišč. Skupno ležišče in nekaj posebnih sob. Radi prihajajo ljudje sem gor. Prav iz Ljubljane, Otočca, Dolenjske, Štajerske pridejo. Najbolj vesel je svojih prijateljev, starih partizanov. Zadnjič je bil tu celo Franc Tavčar-Rok. Tudi s karavle radi pridejo fantje.

Škoda, da smo se srečali šele zdaj, ob koncu poletja, ko se bodo vrnili v dolino. Kakšne čudovite dni v gorah smo zamudili. Pa ko bi bilo tako daleč, človek ne bi rekel. Pa se da skoraj do koč priti z avtom. No, saj bosta Nada in France drugo leto zagotovo spet na Tegoščah. Obljubila sta!

D. Dolenc

Črtomir Zorec

NEKAJ BESED O KAMNIKU OB NJEGOVI 750-LETNICI

(59. zapis)

Kar spodobi se, da se vsaj v okviru te krajepisne Glasove rubrike spominim 100-letnice rojstva pesnika in popotnika, kamniškega rojaka Radivoja Peterlina-Petruške.

NEMIRNI POPOTNIK

Res, malo imamo v svoji zgodovini tako nemirnih kulturnih mož kot je bil pozneje tako znani poet prostranih step in neskončnih ruskih cest, kjer je kot bosjak pešalil, taval in lovil drobce življenjske sreče celih štirinajst let in še to z oznako avstrijskega vojaškega dezerterja... Pa vendar je bil Petruška prvi Slovenec, ki se je osebno seznanil in se pogovarjal s pisateljem — velikanom Levom Nikolajevičem Tolstojem!

No, podajmo se za nekaj hipov še mi na pot — na življenjsko pot Radivoja Peterlina-Petruške (pseudonim si je seve nadel v času bivanja v Rusiji).

V neposredni bližini Maistrove rojstne hiše, le na drugi strani glavne ulice, ki vodi skozi Kamnik, ob portalu gosposke hiše št. 20 (ulica Borisa Kidriča), je vzdignjena marmornata spominska plošča s krožnim portretnim reliefom in vklesanim napisom, ki pove, da se je 28. januarja 1879 tu rodil Radivoj Peterlin-Petruška, slovenski pesnik in pisatelj — in slovanski romar.

Zagonetne rojenice so dečku že ob rojstvu določile nemirno življenjsko pot — bržčas so mu dale v dar le popotno palico... Iti je moral kaj kmalu na pot, najnemirnejše od vseh poti, ki so bile dodeljene našim pesnikom in pisateljem.

Sam sebe je najbolje označil: *Povsodi in nikjer doma, vsak brat in sestra, zvesta družica bila palica, nevesta — bela cesta.*

Petruška je izdal za življenje tri samostojne pesniške zbirke: Po cesti in stepi, Znamenje in Popotne pesmi. Seveda iz vseh zbirk, skoraj dosledno iz vsake pesmi, mu odzvanja spomin na doživljanje v ruskih širjavah.

IZ KAMNIKA V SVET

Začetek in konec njegovih romanov pa je bil slejkoprej v ljubem mu Kamniku. — Starši, ugledni meščani, so bistrega fantiča poslali najprej v Ljubljanske šole, potem še v Novo mesto, v Kranj in v Zagreb, kjer je skušal končati gimnazijsko šolanje. Nemirnega fantiča pa so dohitela vojaška leta in moral je obleči »suknjo belo«, to se pravi iti k topničarjem v Boko Kotorsko. Bilo je to leta 1900. Pri vojakihi pa ni zdržal. Svobodoljubje ga je tako prevzelo, da je zbežal čez mejo, v Črno goro. Čez Italijo se je odpravil v Rusijo, o kateri so, kot o blagi slavyanski matjuški, sanjarihi takrat skoraj vsi slovenski rodoljubni študentje.

Seveda pa zanj tudi v Rusiji ni bilo z rožicami postlano. Kruh si je

Pesnik in popotnik Radivoj Peterlin-Petruška (1879-1938)

moral služiti s priložnostnimi deli (domači učitelj, knjigovodja, bančni uradnik ipd). Kratkotrajne službe so mu vsaj časovno omogočale skoraj nenehna potovanja. Prepešalil je vso evropsko Rusijo, bil pa je tudi v Palestini, Bolgariji, Skandinaviji, Nemčiji, Holandski, Belgiji in Franciji. Kot domačega učitelja so ga kdaj pa kdaj starši povabili na potovanja, pač zato, da je spotoma tudi učil njihove otroke.

Sicer pa je tudi to res, da se Petruška ni podajal na potovanja iz kakih znanstvenih ali drugače preračunanih nagibov. Popotoval je pač zato, ker ga je to veselilo!

Brž pa je treba reči, da Petruška ni bil kak jalone naš gore list. S svojih poti se je oglašal v takratne slovenske revije s potopisi, priložnostnimi pesmimi in članki.

Dosti je tudi prevajal iz ruščine v slovenščino.

OBISK PRI TOLSTOJU

Splošno zanimanje v domovini pa je vzbudil Petruškin obisk pri slovitem ruskem pisatelju Levu Nikolajeviču Tolstojem.

Naključje je hotelo, da je prav v letu 1904 obiskalo velikega pisatelja kar dvoje Slovencev: preprosti bosjak Petruška in gosposki doktor Bogomil Vošnjak. Prvi Tolstojev obiskovalec pa je bil le Petruška.

Petruška je obiskal Tolstojja povsem nenamerno. Pešalil je od Moskve proti Odesi. V Tuli opazi kažipot s smerjo proti Jasni Poljani. To pa je že vedel — da je tam Tolstojev dom. No, ker je imel časa dovolj (kot vselej prej in pozlej!), jo je kar mahnil k Tolstojevemu bivališču. Kakih posebnih želja in namenov ni imel. Le to: ogledati si že tedaj znano Jasno Poljano in pisateljevo domačijo. In če bi šlo, tudi grofa — pisatelja Tolstojja samega.

V Jasno Poljano jo je Petruška primahal proti večeru, za kak obisk vsekakor prepozno. Zato je prenočil na senu pri bližnjem kmetu Tarasu Vukanovu. Zjutraj je šel h graščini in sedel pod »lipo siromakov«. Tam so že od rane zore posedali možaki in berači, da bi slišali tolažilno besedo in dobili pomoč od čudaškega grofa.

VAŠA PISMA

NEVARNO PREČKANJE PREHODOV

Ob 6. uri zjutraj me je v semaforjem križišču pred Iskro Kranj opozoril miličnik: »Enkrat vas bo nekdo povozil!« Menda sem naredila prekršek na prehodu za pešce, toda zanj očitno nisem vedela. Prihajam namreč iz gorenjske smeri in že dlje časa preizkušam, kateri prehod bi bil ugodnejši. Po daljšem premisleku sem se odločila za prehod na glavni cesti Gorenjska-Ljubljana pred avtobusnim postajališčem. Treba je najprej prečkati cestišče brez semaforja, nato drugo s semaforjem in še tretje, ki je spet brez semaforja.

Na prvem prehodu za pešce sem se vedno zanašala na svoje reflekse. Pred drugo oviro sem postala in čakala zeleno luč, toda te človek skoraj ne dočaka, čeravno avtomobili iz ljubljanske smeri stojijo. Tako kot ostali sem se naučila, da ni nevarno prečkati, kadar kolona stoji, zato vsi pešci prečkajo prehod pri rdeči luči. Na tretjem in zadnjem prehodu ni tako hudo, če si le buden in dovolj spreten.

Do danes je šlo vse po sreči. Vendar mi miličnikovo opozorilo le ne da miru. Ali res ne znam prečkati po križišču pred Iskro v križišču magistralne ceste in

kranjske obvoznice? Priznam, da imam nekaj prometnega znanja, da ne preziram prometnih znakov in opozoril, da se znam vesti na vsakem drugem križišču v Kranju ali drugod. Toda na tem križišču moje prometno znanje potemtakem velja toliko kot nič. Vprašala sem tovariša miličnika, kako naj sploh pešec pride skozi vse te zamotane labirinte modernega kranjskega križišča. Prijazni miličnik mi je svetoval, naj pol urej prej ustanem in naj se držim zelene luči na semaforju.

Podrobneje sem si ogledala to mojo pot, ki jo moram čez križišče narediti dvakrat na dan. Opazovala sem dečka štirinajstih let. Čez prvi prehod je šel tako kot jaz — s pomočjo dobrih refleksov. Pred drugo se je ustavil in čakal, da mu prehod odpre zelena luč. Prižgala se je, nato pa izginila kot fatamorgana. Počakala sem še eno menjavo barv na semaforju. Ko je končno zagorela zelena, sem začela šteti in naštel so številke 13, ko je zelena luč zamenjala rdečo. V tem času naj bi človek napravil 13 korakov, kako pa se ostale čez prehod?

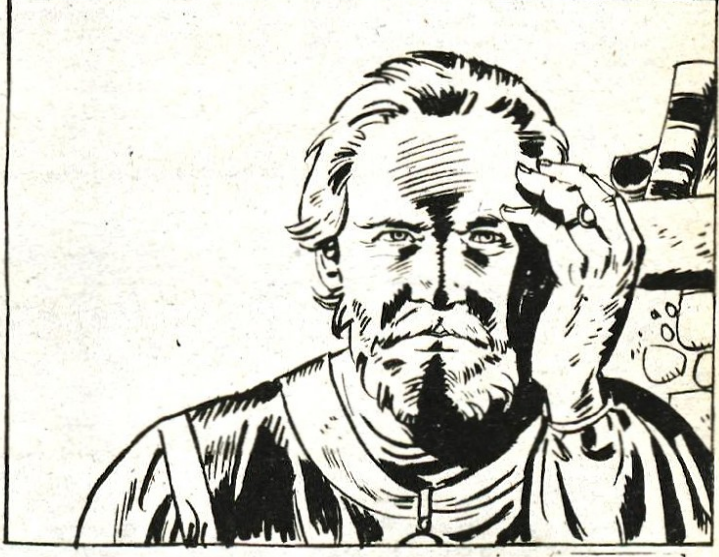
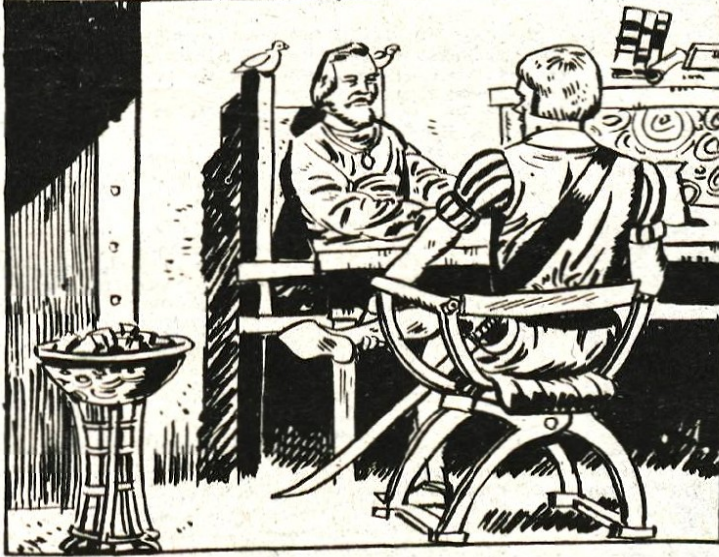
Zdaj varjamem miličnikovim besedam, da sem v smrtni nevarnosti. Bolj malo pa verjamem, da bo kaj kmalu poskrbljeno za varnejšo pot pešca čez prehode v tem križišču. F. Tronkar

JURIJ KOZJAK

Josip Jurčič

Riše: Jelko Peternejl

Priredba: M. Zrinski

19. Potem ko se pozdravita, sedeta k vinu in nekoliko pokramljata, mu pove prijatelj namen svojega prihoda. Zbira namreč vojake za cesarja Friderika III., ki je obkoljen na celjskem gradu. Celjski grof je namreč po nesreči umrl in cesar Friderik bi moral biti njegov naslednik. Vendar pa želita posestvo dobiti tudi Janez Gorški in ogrski kralj Ladislav. Ko je torej Friderik prišel zaradi tega pred dnevi v mesto, kjer se je o vsem tudi dogovoril z oskrbnikom Janom Vitovcem, ga je doznejše le-ta izdal.

20. Podkupila sta ga namreč Friderikova nasprotnika, da se je obrnil proti cesarju, ki se sedaj brani s pešico vojakov na celjskem gradu. On, prijatelj, se je prebil in išče pomoč med kranjskimi plemiči. »Ako je tako, se ne bom branil,« odgovori Marko. »Domovine in svojega cesarja ni nikdar zapustil noben Kozjak ne v boju ne v drugačni nevarnosti. Tudi jaz ga ne mislim, dasi se težko ločim od doma.« Kmalu zatem je tuji vitez odjahal po strmih klancu z gradu in izginil med drevjem.

21. Medtem ko so se hlapci na grajskem dvorišču pripravljali na pohod in se veselili ali žalostili ob odhodu na nove plenitve, je Marko premišljeval. Časi niso bili varni, nikogar ni imel, ki bi mu dobro varoval otroka in domovanje. Najbližji sorodnik v gradu mu je bil brat Peter. Kdo bi bil boljši za sinovo varnost kot stric? Toda kakšen varuh bo Peter Kozjak, ko pa ves dan, vse leto tiči v gradu in misli svoje? Kako bo brat varoval grad, če medtem priderejo divji Turki?

Silvo Japelj, zmagovalec troboja, je bil uspešen tudi v skoku v višino – Foto: J. Kleindienst

Tržičani v atletiki

TRŽIČ – V organizaciji komisije za rekreacijo pri TKS Tržič je bilo pred dnevi letno občinsko prvenstvo v atletiki za člane in članice ter ekipe. Prvenstva, ki je trajalo dva dni, se je udeležilo blizu 200 tekmovalcev in tekmovalk, ki so se pomerili v petih posamičnih panogah ter štafeti 4 x 100 metrov. Prvenstvo je bilo odlično organizirano in organizator zasluži vse pohvale. Poleg tega pa je bilo to tudi eno najbolj uspešnih rekreativnih tekmovanj v občini v zadnjem času. Rezultati res niso posebej kvalitetni, vendar pa je, da je bilo prvenstvo izredno množično.

REZULTATI: moški – 100 m: 1. Marin 11,73, 2. Poluga 11,80, 3. Japelj 12,01, 4. Jurkovič 12,20, 5. Markič 12,50; 1500 m: 1. Božnik 4:12,04, 2. Rozman 4:39,00, 3. Anko 4:39,26, 4. Šarabon 4:39,39, 5. Gros 4:41,00; daljina: 1. Japelj 638 cm, 2. Pehar 589, 3. Marin 589, 4. Seliškar 583, 5. Borčič 572; višina: 1. Pehar 170 cm, 2. Japelj 165, 3. I. Japelj 165, 4. – 5. Seliškar in Uzar 160; krogla: 1. Hafner 12,90 metrov, 2. Laibacher 11,62, 3. Hafner 11,44, 4. Šmolej 11,14, 5. Košnik 11,13; štafeta

KOLESTARSTVO

Prepričljiva zmaga

PULJ – Bojan Ropret, eden najboljših jugoslovanskih kolestarjev, niza uspeh za uspehom. Zmagi na dirki solidarnosti ter drugemu naslovu državnega prvaka je v nekaj tednih predvečerajšnjim dodal še tretjo z Velike nagrade Siporex. Na startu v Pulju skupina kolestarjev, ki je bila posebno številna – manjkali so reprezentanti, ki v teh dneh vozijo po tujini – kljub temu pa je bila konkurenca dovolj solidna. Poleg naših so nastopili tudi tekmovalci iz italijanskega Trevisa, ki je bila dolga 162 kilometrov je bila zahtevna in je potekala ob Limskem kanalu skozi Pazin ter Labin nazaj v Pulj. Ropret je v cilj pripeljal sam, in sicer s izjemno prednostjo pred klubskim tovarišem Dragom Freljom ter kolestarjem Trevisa, medtem ko je bila časovna razlika med zmagovalcem in drugimi udeleženci dirke še očitnejša.

Vadba za pionirje in mladince

KRANJ – Partizan Kranj bo prišel z redno vadbo rekreativne gimnastike in ritmične gimnastike za pionirke in mladinke. Z redno vadbo bodo pri Partizanu Kranj začeli tudi pionirji in mladinci.

Redna vadba za pionirje in mladinke bo v novi osnovni šoli na Planini. Vpisovanje bo v petek, 3. oktobra od 18. do 19. ure na osnovni šoli na Planini. Vhod je s parkirišča.

Prvenstvo vojakov v jesenskem krosu

V okviru športnih tekmovanj, ki jih pripravlja ob dnevu republike in dnevu jugoslovanske ljudske armade, bo 19. oktobra v Radovljici prvenstvo ljubljanskega območja v jesenskem krosu. Organizirali pa ga bodo v okviru tekmovanja za pokal uredništva »Delo« – 1980 poštovala LAO, Atletska zveza Slovenije in KO Radovljica. V osnovnih enotah so se začela množična kros tekmovanja, na katerih so sodelovali vojak in starešine, njih pa bodo izbrali tudi ekipe, ki bodo nastopile v Radovljici.

V potaštev dneva republike in dneva pripravlja poveljstvo ljubljanskega območja še vrsto drugih tekmovanj. Tako bo 11., 12., 18. in 19. oktobra ljubljani odprto prvenstvo LAO v streljanju, 22. in 23. novembra bo prvenstvo v streljanju v Pivki in 13. in 14. decembra prvenstvo v šahu v Ptuj.

M. Hudobitnik

4 x 100 m: 1. Muppet show 48,88, 2. Bistrica 49,49, 3. ŠSD Polet 52,02; troboj: 1. Japelj 1844 točk, 2. Marin 1710, 3. Pehar 1650, 4. Seliškar 1601, 5. Jurkovič 1587; ekipno: 1. KS Bistrica 6823, 2. ŠSD Polet 4942, 3. Muppet show 4679, 4. Veterani 4621, 5. Loka 3888 točk.

Zenske – 100 m: 1. Termoth 14,35, 2. Pogačnik 14,60, 3. Loc 14,82, 4. Kališnik 15,00, 5. Papler 15,44; **800 m:** 1. Pogačnik 2:38,92, 2. Resman 2:46,25, 3. Markovič 2:49,31, 4. Šarabon 2:51,50, 5. Požun 2:53,00; **daljina:** 1. Dolenc 438 cm, 2. Papler 436, 3. Termoth 432, 4. Pogačnik 421, 5. Kališnik 411; **višina:** 1. Kališnik 146 cm, 2. Termoth 140, 3. Resman 135, 4. Papler 135, 5. Dolenc 130; **krogla:** 1. Požun 791 cm, 2. Kavčič 778, 3. Rožič 731, 4. Markovič 702, 5. Dovžan 636; **štafeta 4 x 100 m:** 1. Mladinsko gledališče Tržič 57,72, 2. ŠSD Storič 58,85, 3. ŠSD Polet 59,34; **troboj:** 1. Termoth 1584, 2. Kališnik 1538, 3. Pogačnik 1491, 4. Dolenc 1376, 5. Dovžan 1304; **ekipno:** 1. ŠSD Polet 5410, 2. ŠSD Storič 5240, 3. MGT 3813.

J. Kikel

Alpsko smučanje

Odlični pogoji za trening

KAPRUN – V tem avstrijskem visokogorskem smučarskem središču je jugoslovanska moška alpska selekcija opravila prvi jesenski peditivni trening na snegu. V lepem vremenu in dobrih snežnih razmerah so naši vadili predvsem tehniko vožnje. Izpopolnjevali so tudi vožnjo med kolmi.

Pod vodstvom trenerja Filipa Gartnerja in pomočnika Danila Vodovnika so Bojan Križaj, Boris Strel, Jože Kuralt, Janez Zibler, Jure Franko, Miro Oberstar in Andrej Cerkovnik ter Grega Benedik trenirali na snegu dvakrat dnevno. Vmes so imeli tudi kondicijsko vadbo. Po uspešnih letnih kondicijskih pripravah in smučanju ter tekmovanjih v Novi Zelandiji in Avstraliji so naši fantje tudi prvi jesenski trening s pridom izkoristili. Tako naša reprezentanca izpolnjuje načrt priprav. Že v začetku decembra čakajo najboljša alpska smučarja na svetovne prve tekme v svetovnem pokalu. Moški in ženske bodo svoj prvi nastop imeli v Val d'Isère. Nato bo smučarska karavana v sezoni 1980/81 imela v svetovnem pokalu svoje nastope po Evropi, Ameriki in Japonski. Marca bodo moški in ženske v Kranjski gori v finalu veleslalomu in paralelnem slalomu zaključili dolgo zimsko sezono. V Kranjski gori bodo podelili tudi medalje in kristalne globuse trem najboljšim v obeh konkurencah in vseh treh disciplinah. Najboljši bo dobil tudi veliki »Globus« kot najboljši alpski smučarji v sezoni.

Razveseljujejo, da je tudi Bojan Križaj že začel intenzivni trening na smučeh. Medtem ko so bili ostali v Novi Zelandiji in Avstraliji, je Bojan Križaj nekaj časa počival po operaciji in nato nadaljeval suhe priprave. Vmes je bil tudi na smučeh. Tako bo naš najboljši alpski smučar prišel dobro pripravljen v borbo v letošnjem svetovnem pokalu. V lanske sezoni je Bojan Križaj dosegel svoje največje uspehe v svoji karieri.

Za fanti so se v Kaprun podala na peditivni trening tudi dekleta. Pod vodstvom trenerja Jožeta Šparovca bodo dekleta Zavadlav, Dornig, Jerman, Blažič, Leskovšek, Pehar in Ravnikar skušale čimbolj odpraviti tehnične napake pri vožnji. V Liechtensteinu so se začela že posvetovanja smučarskega sklada. Včeraj pa je bila v Ljubljani tudi skupščina jugoslovanskega smučarskega sklada. Vemo, da združeno delo nameni našim alpincem precej denarja. Smučarji jim to vračajo z odličnimi mednarodnimi uspehi.

-dh

Smučarski skoki

Jagodice gorenjski prvak

ZABREZNICA – V organizaciji TVD Partizan Zirovnica je bilo pred dnevi na 15-m skakalnici, pokriti s plastiko, gorenjsko prvenstvo v skokih za mlajše cicibane in meddruštveno tekmovanje za starejše cicibane. Naslov gorenjskega prvaka med mlajšimi cicibani je zanesljivo osvojil Marjan Jagodic, član Kranjskega Triglava in učenec osnovne šole Davorin Jenko iz Cerkelj. Rezultati: mlajši cicibani – 1. Jagodic (Triglav) 157,1 (14,5, 14,5), 2. Knafelj (Jesenice) 157,1 (14,5, 14,5), 3. Zupan (Triglav), 4. Košnik (Jesenice), 5. Ankele (Triglav); starejši cicibani: 1. Gašperin (Jesenice) 172,0 (14,5, 15,5), 2. Mubi, 3. Kešar, 4. Mezek (vsi Triglav), 5. Legat (Jesenice), 6. Knifc (Triglav).

J. Javornik

Druga razstava ročnih del na Kokrici

Nepošteno bi bilo izbirati najboljše

S čim se krajani ukvarjajo potem, ko »odbijejo« 8-urni delavnik v tovarni, za strojem, v pisarni, ko končajo z gospodinjstvi opravili, ko pobrišejo z omare še zadnji prah. Odgovor na to vprašanje so skušali poiskati prizadevni člani turističnega društva na Kokrici. V ta namen so v petek, soboto in nedeljo pripravili v kulturnem domu razstavo ročnih del. 56 krajanov iz Ilovke, Bobovka, Tatinca, Mlake in Kokrice je predstavilo izdelke ljubiteljske dejavnosti, s katero »zapolnjujejo« proste popoldanske in večerne ure. Razstava je pokazala, da krajani ne sedijo v brezdelju v svojih naslonjačih, ob bolj ali manj zanimivih televizijskih oddajah, temveč da z raznovrstnimi konjički bogatijo svoje življenje in bivalne prostore.

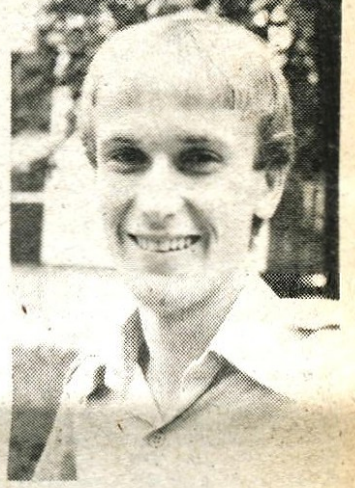
»Z organizacijo razstave Krajan razstavlja želimo pridobiti tudi morebitna sredstva za našo dejavnost in s tem razrešiti nenehne denarne zadrege, vendar pa je to drugotnega pomena,« pravi predsednik Turističnega društva Kokrica Ivan Pivk. »Društvo ima čez 500 članov, od tega 200 iz vrst mladih. Vsako leto organiziramo več očiščevalnih akcij. Zadnje se je udeležilo 60 krajanov, na pomoč je priskočilo tudi 5

traktoristov. Kraje želimo še olepšati, predvsem pa med ljudmi gojiti turistično miselnost. Take, ki mečejo odpadke v gozd, bi morali ostreje kaznovati, ne pa jih odpraviti z desetimi tisočaki.

Vstopnine za razstavo ni, pobiramo le prostovoljne prispevke. Z njimi nameravamo urediti ob Čukovi jami v Bobovku brunarico, kjer naj bi kopalci našli senco ter osvežilno pijačo, pozimi pa drsalci topel čaj in še kaj. Del sredstev bi namenili za nakup narodnih noš. Na Kokrici folklorna skupina vadi že nekaj časa in ko jim bomo priskrbeli obleke, se bodo predstavili tudi javnosti.

Jurij Rihtaršič, predsednik odbora za pripravo razstave ročnih del:

V soboto občinski jesenski kros

Kranj – Komisija za atletiko ZTKO Kranj in atletski klub Triglav bosta v soboto, 4. oktobra, organizirala letošnji jesenski občinski kros za vse starostne kategorije. Start bo ob 10. uri v gozdu pri pokopališču na Planini. Organizatorji pričakujejo odlično udeležbo, saj bo ta jesenski kranjski kros hkrati tudi izbor za sestavo občinske reprezentance. Le-ta bo nastopila na tradicionalnem krosu DELA, ki bo letos v Radovljici. Na teh krosih DELA so se reprezentantje občine Kranj vedno obilno odrezali.

Start bo ob 10. uri za pripadnike JLA. Za njimi se bodo na progo podali tekači vseh sedemnajstih starostnih skupin. Ob 10.20 bo start na 1000 metrov za mlajše pionirje letnik 1968. Isto progo bodo imele še mlajše pionirke letnik 1968 ter mlajše pionirke in pionirji letnik 1967. Ob 11. uri se bodo na 1000 metrov dolgo progo pognali starejši pionirji in pionirke letnika 1966 in za njim še starejše pionirke in pionirji letnika 1965. Od 11.40 dalje bodo po desetminutnih presledkih teki mlajših mladincev, rojenih leta 1964 in mlajših mladink letnika 1963–64. Ti bodo morali preteči 2000 metrov. Starejši mladinci letnika 1961–62 bodo imeli 3000 metrov dolgo progo starejše mladinke letnika 1962–63.

Ob 12.15 bodo na 2000 metrov dolgi progi tekli tudi članice letnika 1961 in starejše. Deset minut za njimi se bodo za najboljša mesta na 4000 metrov pomerili člani letnika 1961 in starejši, veterani A letnika 1940–45 in nato na isti progi še veterani B letnika 1939 in starejši.

Pravico nastopa imajo vsi, ki imajo stalno ali začasno bivališče v občini Kranj. Prijave bodo sprejemali od 9. ure naprej na startnem mestu.

-dh

Mubi prvak med starejšimi cicibani

KRANJ – Smučarski klub Triglav je v soboto organiziral na 15-m plastični skakalnici v Stratišču letošnje gorenjsko prvenstvo v skokih za starejše cicibane. Zanesljivo je zmagal Kranjec Tomaž Mubi. Hkrati so izvedli tudi meddruštveno tekmovanje za mlajše cicibane in mlajše pionirje. Največ uspeha so imeli Kranjčani, ki so tudi zmagali v obeh kategorijah.

Rezultati – mlajši cicibani: 1. Jagodic (Triglav) 162,4 (11, 11), 2. Knafelj (Jesenice) 161,8 (11,5, 12), 3. Blaško (Predmeja) 149,5 (10,5, 10), 4. Ankele, 5. Zupan 6. Stele (vsi Triglav); **starejši cicibani:** 1. Mubi (Triglav) 180,6 (12, 12), 2. Gašperin (Jesenice) 171,1 (12, 12), 3. Batistič (Triglav) 168,9 (11, 11), 4. Kešar, 5. Globočnik (oba Triglav), 6. Mezek (Triglav); **mlajši pionirji:** 1. Kešar 197,8 (13, 13), 2. Knifc 195,6 (13, 13,5), 3. Dobnikar (vsi Triglav) 180,4 (12,5, 12), 4. Prem (Predmeja), 5. Likar (Predmeja), 6. Krapež (Predmeja).

J. Javornik

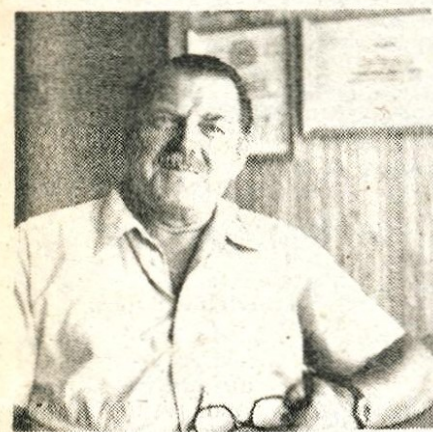
Razstava ročnih del je med krajani vzbudila veliko zanimanja.

Foto: F. Perdan

Petindvajset let dela Franca Dolinarja v kranjskem turizmu

Zgrabi te ta strast ...

Nor je, kdor se s turizmom ukvarja, pravijo. Pa vendar, če enkrat začneš, ne moreš nehati, pravi. Kot kvartopirska je. Zgrabi te ta strast, vleče in ne popusti. Vse dalj ko delaš, vse bolj si v njej. Dolžnost in konjček, vse obenem. Vse okoli sebe gledaš z očmi turističnega delavca. In ni večjega zadovoljstva, če lahko komu poveš, kam naj si gre ogledat to in ono v okolici Kranja, na Gorenjskem ali pa v najbolj zakoniti vasi nekje v Prekmurju. Razdajaš se vsenaokrog. Vedno za druge. Sam pa od tega nimaš nič. Razen zadovoljstva, da si ustregel, da si nekomu koristil s svojim znanjem. Člani turističnih društev pri nas od svojega članstva resnično nimajo nič. Razen tistih, ki oddajajo sobe. Le članino plačajo in delaš. Nekoč so se potegovali, da bi vsaj popust imeli pri turistični taksi, ko gredo taborit na morje. Pa ni bilo nič. Le delaš lahko če si član, si na vse kriplice prizadevaš za čistejšo okolje, za privlačnejši videz mesta, vasi, za vzgojo mladih. Ogromno časa pustiš pri tem. Pa vendar ne popustiš. To je tvoje življenje. Če si se mu zapisal, boš v njem do konca ...

1954. je začel, nekako po službeni dolžnosti, ko je bil direktor komunale v občini. Že takoj naslednje leto je bil predsednik društva. Potem pa skupaj kar dvajset let podpredsednik. Zdaj je že deset let honorarni sodelavec. Dobro so vpeljali delo in žanjejo tudi lepe uspehe: s spominki v trgovini, z oddajo turističnih sob. Zdaj gre, ko imajo svoj prostor, dolga leta so pa gostovali okrog. Bilo je že čisto na tem, da leta 1956 društvo razpuste, prav zaradi prostorov. Potem so 1961. kupili ta prostor na Koroški cesti. Denar, ki je bil pripravljen takrat za črno-beli prospekt Kranja, so dali zanj. Lokal jim je občina dala pod pogojem, da bodo prodajali turistične spominke.

Turistični obeti

V prihodnjem srednjeročnem obdobju naj bi v okviru turistične poslovne skupnosti na Bledu uresničili več pomembnih nalog in poskrbeli za enotno in kvalitetno turistično ponudbo

Bled — Turistična poslovna skupnost Bled je pripravila elemente za usklajevanje srednjeročnih planov organizacij združenega dela, ki oblikujejo turistično ponudbo Bleda in okolice za naslednje srednjeročno obdobje. Vsi srednjeročni programi naj bi bili usklajeni, nato pa naj bi pripravili osnutek predloga samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah plana temeljnih organizacij, ki oblikujejo turistično ponudbo Bleda.

V naslednjih petih letih načrtuje delovna organizacija Hotelsko-turističnega podjetja Bled vezni trakt med hotelom Krim in športno dvorano, več športnih objektov, predvidevajo adaptacijo nekaterih depandans ter pripravo dokumentacije za nov hotel Belvedere. Hotel Kompas bo še naprej obremenjen z odplačevanjem anuitet, zato bo akumulacija razmeroma majhna. Pripravili bodo idejne načrte za ureditev izletišča v Ribnem, kjer naj bi zgradili hotel s 70 posteljami in restavracijo ter manjši avtokamp. Avtokamp naj bi zgradili že v prihodnjem letu, ostale objekte pa do leta 1985. Hotel Park in Golf ne planirata večjih naložb, hotel Grad Podvin pa načrtuje prizidek z 80 ležišči in spremljajočimi objekti.

Zavod za pospeševanje turizma Bled načrtuje manjše adaptacije, med njimi dokončanje golf igrišča in dokončno izgradnjo Zatrnikar. Precej del bodo morali opraviti tudi v kampu Zaka ter na blejskem gradu, načrtujejo pa boljše športno in turistično ponudbo Pokljuk, ki je postala še bolj dostopna z novo cesto. Trgovsko podjetje Murka načrtuje izgradnjo nakupovalnega središča. Ljubljanske mlekarne pa naj bi na

Za otvoritev, da je bilo zahtevam zadovoljeno, je spominke posodil Tavčarjev Stane kar iz tedanje Opreme. Postavili so jih v vitrine, ko je bil pa tisti aperitiv popit, jih je pa spet odnesel. Tak je bil začetek. Vsi so pomagali, kolikor je bilo v njihovi moči. Danes pa je njihovo blago v trgovini vredno osemdeset starih milijonov. Vse so zaslužili s trdim delom. Z nobenimi krediti. Nekaj dotacije so dobivali ob občini in turistično takso. Stiri leta nazaj so jim pa dotacijo ukinili in tri leta nazaj vzeli še turistično takso, ker naj ta pripada krajevnim skupnostim, kjer so lastniki turističnih sob. S posebnimi samoupravnimi sporazumi so se potem okrog te takse dogovorili s krajevnimi skupnostmi, da pripada društvu.

»Savo imajo v strugi, čisto Sorško polje, gozdove, hribe naokrog, dober zrak, kmetije imajo domačih dobrot v izobilju. Zakaj ne bi tega ponudili turistu?« se razvname. »Saj vedno bolj iščemo to vaško pristnost.«

In kako ocenjuje naš turizem? Veliko več pozornosti bi morali posvetiti gostu. Čistoč! In dajati ljudem prave podatke. Ne pa da v raznih programih prireditve zabrakamo datume, ure. Nam je vseeno, taki smo, tujec pa to resno vzame in njihova kritika je upravičena. In turistična taksa naj bo porabljena za to, za kar je namenjena. Za tisto, česar gostu ne moreš posebej zaračunati: za nov zapah v stranišču, za zamenjavo pokvarjene pipe, za pospravo smeti, očiščenje zelenic ...

Potem steče beseda o prireditvah, ki jih je organiziralo kranjsko turistično društvo. To so bili časi! Polni navdušenja in društvenega dela. Gorenjski večeri na Šmarjetni, v Savskem logu, na Primskem, v Stražišču, v domu JLA. In pustne parade! Ves izvršni odbor je vse noči delal maske. Pa jih je potem Glas zaradi tistih nesrečnih raket na Titovem trgu tako raztrgal, da jim je vzel vso voljo. S pustnimi paradami v Nici so jih primerjali — oni so imeli pa za vse skupaj le sto jurjev ... Pa kresovi! Ranjki Miro Peterlin je dal posekati svojo cipresno ograjo za kres v Savskem logu. Duša kranjskega turizma je bil ... Tudi kulturne prireditve so prirejali. Pa ni bilo naše občinstvo zrelo zanje. Celo Marčitoovo skupino so pripeljali v Delavski dom, je pa prišlo osemdeset gledalcev ... Če bi vsak kolektiv vzel nekaj kart, pritegnili se gost iz hotelov, pa bi šlo. Tako je bila pa vedno izguba ...

»Mislite, tudi goste z Bleda, Bohinja in zgornje Gorenjske?«

»O, kje pa,« se zasmije. »Gorenjci so taki, da bi, če bi mogli, dali zamašek v Peračico, samo da bi bili zase. Še poročila o nočitvah, kar poslušajte jih, so samo od Peračice naprej. Kranja nikjer ne omenjajo, pa imamo blizu 60.000 nočitev na leto. Ne, ne. Vsak hotel svoje goste ujčka in namesto, da bi jim pokazali našo deželo, jih vozijo nazaj v Avstrijo in Italijo na izlete. Pa imamo toliko lepega doma.«

Vseč mu je Kranj. Kljub vsem kritikam, je še dokaj čist in urejen. Zboljšujejo se stvari iz dneva v dan. V katerem evropskem mestu lahko kar z mestnega mostu loviš postvri in lipane? Tudi za kulturo je poskrbljeno. Kup razstav je vedno odprtih v Kranju. Zdaj, ko bo dobil še večnamensko halo v Savskem logu, bo tudi prostor za večje prireditve. Vendar njihove cene! Turistično društvo si ga gotovo ne bo moglo privoščiti. Ko je bil sejem še zgoraj, so imeli prostore brezplačno na voljo ...

Pa sva spet pri mestu samem. Čeprav industrijsko mesto, je zgodovinsko bogato in zanimivo. Že zaradi svoje lege in obih rek. Tudi turistično privlačno. Pri zadnjem ogledu komisije Gorenjske turistične zveze je dobil 109,5 točke in prišel v prvo skupino. Bi bilo pa še marsikaj treba urediti v Kranju. Stari center mesta olepšati, sprehajalne poti v Kokri obnoviti ... Svoj čas so jih imeli. Lepo speljane. Tudi čez vodo si prišel po dveh lesenih mostičkih. Pa je trajalo le kratke čase. Požimi sta šla za kurjavo. In Koka je smetnjak! Tujci jo gledajo od zgoraj dol in vzdihujejo nad njeno lepoto, ne morejo pa dol. Še sreča, da ne morejo. Kaj vse skriva pod sabo tista srobot!

Lani, ob 25-letnici Turistične zveze Jugoslavije je Franc Dolinar iz Kranja prejel za 25 let njegovega dela v turizmu posebno priznanje Turistične zveze Jugoslavije. Ima pa tudi vse častne znake Turistične zveze Slovenije, zlato plaketo, podeljeno ob 100-letnici obstoja Turističnega društva Kranj in še druga priznanja.

Zal mu je Šmarjetne gore, da propada, pa bi bil lahko kranjski rekreacijski center. Svoja leta, ko je bil še direktor Zavoda za napredek turizma, leta 1963, so imeli v načrtu gradnjo plavalnega bazena pod Šmarjetno, šempetrski grad so hoteli spremeniti v gostinski objekt in urediti etnografski muzej na prostem, na prvem hribu postaviti razgledni stolp, urediti enokrožno pot in sprehajalne poti po vsem hribu, postaviti klorice. Mogoče bo po sušnih letih načrt še kdaj oživel ... Morda. Morda bo Kranj nekoč le dobil paviljon za promenade koncerte. Zdenko Motl, prejšnji kapelnik kranjske godbe, je že imel načrt zanj. Tudi za kaj drugega bi ga lahko rabili. Je mar prav, da imamo ob proslavah tribuno kar na gimnazijskih stopnicah in cesti zaprti ...

Ku je takih stvari, za katere so se svoj čas navduševali, a le malo je bilo uresničenih. Pač niso bili vsi za to. Pomembno je bilo, da njihovo navdušenje kljub raznim nerazumevanjem ni popustilo in še vedno so tu, še vedno delavni. Rad bi le, da bi potem, ko bodo prišli za njimi mladi, delali naprej s prav toliko volje, kot oni. Pot imajo utrto ...

D. Dolenc

V soboto je bilo v osnovni šoli Peter Kavčič v Škofji Loki občinsko kviz tekmovalje »Mladost v pesmi, besedi in spretnosti.« Zmagala je A ekipa, v kateri so bili vojak garnizije Jožeta Gregorčiča in učenci gimnazije Borisa Zihlerla. Foto: F. Perdan

Planinski dom na Zelenici

Dom na Zelenici v novi obleki

Planinski domovi v tržiški občini naj bi v naslednjih petih letih doživeli temeljito obnovo — Kar z domom na Zelenici

Tržič — Marsikdo si predstavlja obnovo planinskih domov kot enostavno zadevo. Pripelješ gradbeni material, nekaj strokovnjakov, primakneš milijonček ali dva, pa je opravljeno. A s planinskimi domovi ni tako lahko kot s hišami v dolini.

Poglejmo primer planinskega doma na Zelenici. Veliko organizacijskih in delovnih naporov je potrebnih, da na dotrajani zgradbi nastane nekaj novega. Predvsem je treba povedati, da ima zeleniški dom devetnajst sob s skupaj 72 ležišči za goste, dve gostinski sobi, kuhinjo in pomožni sobi. Planinska zveza Slovenije dom uvršča med visokogorske postojanke.

Višino 1535 metrov so še posebej občutili tisti, ki so organizirali prevoz gradbenega materiala in delovnih priprav za obnovo doma. K sreči vodi na Zelenico sedežnica, kljub temu pa so se člani planinskega društva Tržič in izvajalci obnovenih del s transportom precej namučili.

O delu, težavah in načrtih smo se pogovarjali z Marjanom Dolinarjem, gospodarjem planinskega doma na Zelenici. »Na lanskem občnem zboru planinskega društva Tržič so se člani odločili za obsežnejšo obnovo doma na Zelenici. Od planinske zveze Slovenije smo lani dobili 80.000 dinarjev, v Tržiču smo zbrali 30.000 dinarjev, tako da smo lahko kupili material in izvedli najnujnejša dela v domu.«

Avgusta smo obnovili severozahodno stran doma ter na novo oblekli zunanjo steno, dimnik, zamenjali strešno okno, obnovili sanitarije, prepletkali obe gostinski in pomožne sobe ter kuhinjo. Tudi vodovod, ki je šibka točka doma na Zelenici, smo uredili. S tem bomo precej pri-

hranili pri kurjavi, toplotna izolacija najbolj izpostavljena, pa bo zmanjšala stalne težave zmrzovanjem pitne vode.

Do konca avgusta smo se sklenili. Zaradi dragega in htevnega prevoza odra v dolino smo se v planinskem društvu ločili, da izkoristimo ugodno vreme in gradbene priprave obnovimo tudi severozahodno zunanjo steno. To nas bo stalo nadaljnjih 130.000 dinarjev.

Zimska sezona bo na Zelenici privabila smučarje. Obnovljeni planinski dom bo precej pripomogel k prejetju nekaterih dejstev, kakšnimi petnajstimi leti je na nico stalno delalo trinajst let. Danes je oskrbnik več ali manj brez dvoma pa dom z 72 posteljami zahteva vsaj tri zaposlene: kuhar, oskrbnika in vzdrževalca.

Ogrevanje je največja težava leniškega doma. Centralna kuca je sicer napeljana, a ne uspešno. Tako olje kot trda goriva zaradi visokih transportnih stroškov silno neprivlačna. Najprimernejša bi bila elektrika, kar pa bi materialne stroške seveda krepko zvišalo.

»Z vsemi temi vprašanji se moral spopasti bodoči oskrbnik valec doma na Zelenici, Marjan Dolinar. »Planinsko društvo Tržič trenutno upravlja domom in ga ne more prenesti drugemu. Vsekakor pa je dom ganski del turistične ponudbe Zelenici in je torej dovolj razgovor za to, da upravljanje zamejo delavci Kompassa na belju. V tem primeru bi Kompass prevzeli anuitete in potrebno amortizacijo vlagati v vzdrževanje ter planincem dati nekatere ugodnosti. Do 1. septembra naj bi delavci Kompassa odločili o prevzemu doma v upravljanje.«

Opisali smo reševanje usode planinskega doma na Zelenici. A je le eden od vrste kričevih pri razpadanju domov v tržiški občini združenem delu trenutno razpoložajo o predlogu telesnokulturne skupnosti, da bi v občini delavci osebnih dohodkov združevali odstotka za obnovo planinskih domov, za obnovo in izgradnjo ter za ogrevanje letnega kopalnice.

Sistemska rešitev je torej pregledna, vendar precej vprašljiva. Programi interesnih skupnosti za naslednje srednjeročno obdobje precej ambiciozni, kot je znano, se vselej začnejo klestiti pri bah. Zato bo ob zeleniškem domu potrebno razčleniti nujnost zbiranja denarja za obnavljanje planinskih domov. In kot se delavci Kompassa na Ljubljano odločajo, prevzemu doma na Zelenici v upravljanje, tako se delavci v tržiški združenem delu odločajo, bodo prepustili domove nadaljnji mu razpadanju. Resnična škoda bila, če bi rešitev obeh problem obtičala v zraku.

D. Sedej

Skrb za visokogorske planinske postojanke

Izjemni napori kamniških planincev

Kamniško planinsko društvo skrbi za dve visokogorski planinske postojanke: za Kamniško kočo v Jermanovih vratih oziroma na Kamniškem sedlu in za Cojzovo kočo na Kokrškem sedlu. Obe koči sta zelo obiskani, saj sta izhodišči za vzpone na najvišje gore v Kamniških oziroma v Savinjskih Alpah, tod se križajo planinske transverzale. V obeh postojankah so letos doslej našli že po 8.000 obiskovalcev. Kamniški planinci z izjemnimi napori sledijo vse množičnejši zahajanju v gore. Lani so za oskrbo Cojzove koče prenovili tovrstno žičnico. Letos je Kamniška koča dobila prizidek, na Kamniškem sedlu pa je stekla nova tovrstna žičnica.

Prav po planinsko, bi lahko dejali, brez velikega hrupa in slavlja, so kamniški planinci v začetku septembra odprli prizidek h Kamniški koči in dokončali prenovbo tovrstne žičnice na Kamniško sedlo. Kamniška koča na 1884 metrih, v prostorni zgradbi grebena med Brano in Planjavo, so zgradili leta 1906. Odtlej je bila večkrat popravljena, zvečana. Zadnja prizadevanja za posodobitev Kamniške koče segajo v leto 1974, ko

so zgradili nov vodni zbiralnik za 80 kubičnih metrov vode, pogoj za gradnjo prizidka. Z njim je postojanka dobila 22 novih ležišč, tako da jih ima danes 76. Pridobila je tudi novo kuhinjo, pa sanitarije s tekočo vodo. Člani kamniškega planinskega društva pa načrtujejo nadaljnjo obnovo Kamniške koče, ki bo prihodnje leto praznovala 75 letnico. Praznik mora dočakati še večja, temeljito prenovljena, pravijo. Pri gradnji bo vsekakor nadomestljiva nova tovrstna žičnica, ki je letos zamenjala staro, »provizorično«, leseno vzpenjačo. Nosilno vrh, ki tehta kar 14 ton, nosi sedem železnih stolpov, postavljenih na 3,3 kilometrih razdalje. Njena zmogljivost je tudi do tisoč ton tovora. Nova tovrstna žičnica je torej občutno izboljšala oskrbo visokogorske postojanke na Kamniškem sedlu. Zelo pa bo olajšala nadaljnjo dogreditev koče.

Lani je stekla prenovljena tovrstna žičnica tudi na Kokrško sedlo. Zgradili so novo zgornjo in spodnjo postajo žičnice, ki je postavljena na 1,8 kilometrih razdalje. Cojzova koča na Kokrškem sedlu je ena najstarejših, zgradili so jo leta 1897. Tekom desetletij so jo večkrat popravili, dve večji prenovi sta bili vmes. Danes ima 62 ležišč. Spet kliče po temeljiti preureditvi. Kamniški planinci pravijo, da, ko bodo dokončali dograditev Kamniške koče, bo na vrsti še Cojzova.

Žičnica je naša cesta, pravijo kamniški planinci, brez nje si oskrbe in gradnje visokogorskih postojank skorajda ne moremo več zamisljati. Koči sta odprti polne štiri mesece, od 15. junija do 15. oktobra. Ob sobotah in nedeljah v njih tudi po dvesto planincev išče jedajo in pijačo, često skoraj toliko tudi prenočišče.

Iz leta v leto jih je več, ki si oprtajo nahrbtnik in gredo v gore. Zato je skrb za visokogorske planinske postojanke vse zahtevnejša. Kamniški planinci z izjemnimi napori sledijo množicam gornikov. Kako uspejo? Prostovoljne ure je nemogoče prešteti, v tisoče gredo.

Kamniško planinsko društvo je bilo ustanovljeno leta 1893, torej na začetku naše planinske organizacije. Danes ima 1.400 članov. Pred šestimi leti se je znašlo pred skorajda nemogočo nalogo. Obe koči in stari leseni vzpenjači sta klicali po pre-

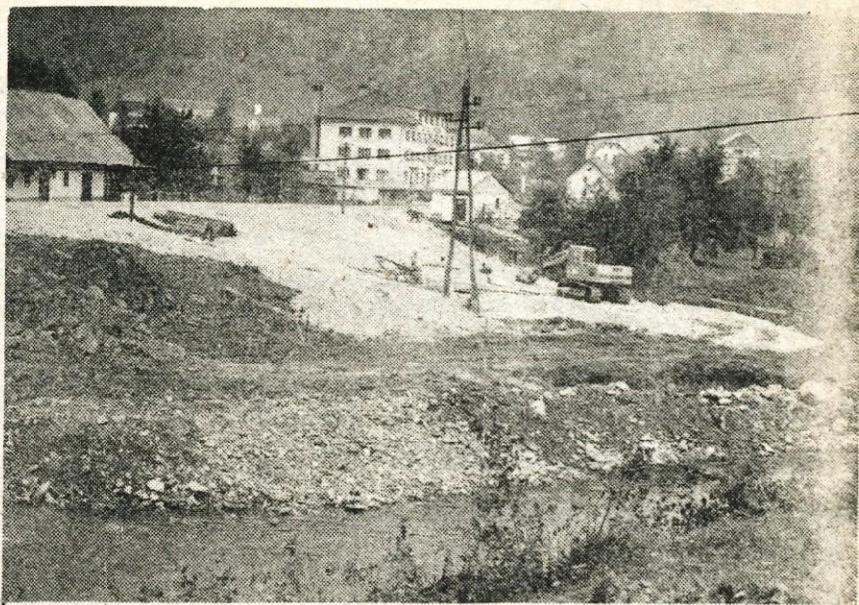
Cojzovo kočo na Kokrškem sedlu – v ozadju Grintavec – že drugo leto oskrbujejo s prenovljeno tovrstno žičnico.

novi. Tako, kot danes še vedno kličejo naše številne planinske postojanke, ki ponekod niso zavarovane niti pred propadanjem. Kamniški planinci so ta leta krepko delali, spopadli so se s težavami: s pomanjkanjem denarja za naše planinske postojanke, s pomanjkanjem ljudi, ki so pripravljeni delati v planinskih kočah.

Težo gradbenih del je nosil Mirko Stirn, načelnik gospodarskega odseka, pa predsednik društva Slavko Rajh, pa načelnik gradbenega odseka Lado Golob. Delovno jedro marljivih kamniških planincev so. Veliko jih je, ki se niso vprašali, koliko dni bo treba žrtvovati, koliko samokolnic bo treba prepeljati. Brez pomoči združenega dela, predvsem kamniškega, ne bi šlo. Oporo so našli v Stolu, Titanu, kamniškem Gozdnem gospodarstvu, soškem Gozdnem gospodarstvu iz Tolmina, pri žičničarjih na Kravcu, Veliki planini, Voglu in še bi lahko naštevali. Premalo je bilo denarja, ki ga zmore za gradnjo planinskih postojank namenili planinska zveza.

Iskali in našli so tudi oskrbnike. Zadovoljni so z njimi: z Julko in Jožetom Drakslerjem iz Kokrice, ki delata v Kamniški koči, in z Micko in Alojzom Plankarjem iz Kamnika, ki za planince poskrbita v Cojzovi koči.

M. Volčjak

Na Trebiji cesta čez most zavije proti Žirem. Prav ta most pa predstavlja vedno večjo oviro zlasti za tovrstni promet. Večji tovornjaki in kontejnerji morajo voziti do Žirov prek Logatca in Rovt, kar je veliko dalj in pa seveda dražje. Zato se žirovske delovne organizacije že več let prizadevajo za gradnjo novega mostu na Trebiji. Pred nekaj dnevi so se dela začela in prihodnje leto bo omenjena ovira odpravljena. – Foto: F. Perdan

NESREČE

TOVORNJAK ZDRSNIL S CESTE

Škofja Loka – V četrtek, 25. septembra, nekaj po 9. uri se je na regionalni cesti Gorenja vas – Trebija pripetila prometna nezgoda pri srečevanju. Voznik tovrstnega avtomobila Blaž Tavčar (roj. 1933) iz Cerknega se je srečeval z avtobusom, ki je pred srečanjem ustavil: voznik tovornjaka pa je pri vožnji mimo zapeljal na neutrjeno bankino, ki se je pod kolesi udrla, tako da se je tovornjak s tovorom prevrnil pod cesto. V nesreči je bil voznik tovrstnega lažje ranjen, na tovornjaku in tovoru pa je za okoli 300.000 din. škode.

NI BILO PROSTO

Kranj – Na lokalni cesti na Koprki se je v četrtek, 25. septembra, nekaj pred 14. uro pripetila prometna nezgoda zaradi prehitvevanja. Voznik osebnega avtomobila Drago Kreič (roj. 1953) iz Kranja je prehitel vprežni voz naložen s koruzo. Prav tedaj je iz nasprotne smeri pripeljal voznik osebnega avtomobila Janez Kuhar (roj. 1936) z Luž, tako da sta avtomobila trčila. V nesreči je bil voznik Kreič huje ranjen in so ga prepeljali v Klinični center. Škode na vozilih pa je za 30.000 din.

SEKAL OVINEK

Škofja Loka – V četrtek, 25. septembra, nekaj pred 7. uro se je pripetila na lokalni cesti Hotavljice – Volake prometna nezgoda. Voznik motornega kolesa Marjan Omerzel (roj. 1962) iz Volake je med vožnjo skozi ovinek vozil po levi in zato trčil v voznico mopeda Valentino Krek (roj. 1951) s Suše, ki je pripeljala iz nasprotne smeri. Oba sta padla in se ranila.

NEZGODA KOLESARJA

Kranj – Na lokalni cesti v Medvodah se je v petek, 26. septembra, nekaj pred 15. uro pripetila prometna nezgoda zaradi prehitvevanja. Kolesar Slavko Bugar (roj. 1966) s Podrečja je prehitel stoječi avtobus, v katerega so prav tedaj vstopali potniki. Prav tedaj je iz nasprotne smeri pripeljal voznik osebnega avtomobila Vincenc Košir (roj. 1942) iz Medvod, tako da je trčil v kolesarja. V nesreči je bil Bugar ranjen in so ga prepeljali v Klinični center.

PRETESNO PREHITEVANJE

Kranj – V petek, 26. septembra, nekaj pred 18. uro se je na regionalni cesti v Zabnici pripetila prometna nezgoda. Voznik motornega kolesa Marjan Pivk (roj. 1957) iz Virmas je peljal proti Škofji Loki. V Zabnici je dohitel kolesarja Gorana Vujačiča (roj. 1967) iz Zabnice in ga prehitel tako tesno, da ga je zadel. Oba sta padla in so ju prepeljali v Klinični center.

TRAKTOR S CESTE

Kranjska gora – V nedeljo, 28. septembra, se je na prvem ovinku pod Mihovim domom na Vršču pripetila prometna nezgoda zaradi nepravilnega ravnanja s traktorjem. Voznik traktorja Janez Kerštajn (roj. 1938) iz Kranjske gore je peljal traktor od Vršča proti Kranjski gori, z njim pa sta bila še dva sopotnika. Ko je hotel premenjati v nižjo prestavo, ni mogel pravočasno zavreti, traktor je zato pospešil navzdol in se prevrnil v globel. Sopotnik Jože Žerjav je še pravočasno odskočil, voznik Kerštajn in sopotnik Janez Robič pa sta padla po bregu in obležala ranjena. Traktor je zdrsnil v globel in se prelomil na dve. Škode ja za okoli 30.000 din.

L. M.

Kamniška koča na Kamniškem sedlu – v ozadju strma stena Planjave – je letos dobila prizidek, do sedaj pa je stekla nova tovrstna žičnica.

64

V položaju na diagramu 117 (DURAN – ESLOH; Manresa, 1974) ima beli močnejši vpliv v središču, odmaknjeni črni skakač na polju a5 pa mu omogoča naslednje stopnjevanje pritiska.

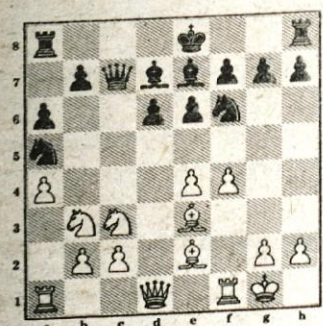

Diagram 117

1. e5!
2. fe5:

- de5:
- Sb3:

Beli je s prvo potezo sprostil polje e4 za svojega skakača in z drugo odprl linijo trdnjavi. Za črnega ni dobro 2... De5, ker bi damo preveč izpostavil, npr. 3. Lf4 Df5 4. Lc7 in beli osvoji figuro. Sledi zaplet, v katerem beli poskusi uveljaviti pozicijsko prednost.

3. ef6!
4. Lc5:
5. Kh1
6. fg7:
7. Se4!

- Lc5
- Dc5+
- Sal:
- Tg8

Sprva le pozicijska premoč v središču se sedaj spreminja v nevaren napad na črnega kralja. Seveda pa mora beli nadaljevati natančno, sicer si bo nasprotnik opomogel in uveljavil trenutno prednost trdnjave.

7. ...
8. Sf6+
9. Dal:!

- Dc7
- Ke7

Beli se je odločil za menjalno varianto, ki mu prinese odločilno premoč v končnici.

9. ...
10. Da3+
11. Dd6+
12. Td1+
13. Sd7:

Beli je poenostavil položaj in za trdnjavo osvojil lovca in skakača. Pridobljeno prednost zlahka uveljavi. Sledilo je 13. ... Tc8 14. c3 Tg5 15. Sb6 Td8 16. Kg1 Td1+ 17. Ld1: Kd6 18. b4 e5 19. Lf3 f5 20. Sc4+ Ke6 21. Lb7: in črni se je kmalu vdal.

UVELJAVITEV MATERIALNE PREDNOSTI

Hitrost in učinkovitost uveljavitve materialne prednosti je lahko zelo različno, odvisno od možnosti v poziciji. Materialna prednost je realna, če z njo dosežemo tudi večjo učinkovitost igre, torej ustrezno povečano gibljivost figur in kmetov v konkretni poziciji. V nasprotnem primeru ima nasprotnik za primanjkljaj v materialu nadomestilo v aktivnosti svojih figur in kmetov.

V položaju na diagramu 118 (PUC – GLIGORIĆ; Ljubljana, 1947) ima beli prednost kvalitete, trdnjavo proti lovcu. Trdnjava pa potrebuje za svojo uveljavitev odprto ali polodprto linijo, prek katere lahko poseže v igro.

S SODIŠČA

Avtoprevozniki oproščeni

Senat petorice škofjeloškega temeljnega sodišča je konec prejšnjega tedna spoznal Milana Domitra, nekdanjega vodjo avtoparka SGP Tehnik, za krivega kaznivega dejanja grabeža in ga obsodil na eno leto zapor. Osem zasebnih avtoprevoznikov, ki so bili obtoženi goljufije, pa je sodišče oprostilo.

Obtožnica je Milana Domitra in avtoprevoznike iz Škofje Loke bremenila, da so od januarja 1975 pa do junija 1976 dobili več denarja, kot so si ga v tem času zaslužili z vožnjami za škofjeloško podjetje Tehnik. Delavec SDK je izračunal, da je ta vsota večja od 114 tisoč din. Tako naj bi Domiter vpisoval več voženj oziroma kilometrov, kot naj bi jih avtoprevozniki opravili.

Sodna obravnava je bila enkrat že

preložena, da bi lahko poklicali nove priče, kot so predlagali zagovorniki obtoženih. Vendar pa je prišla pred sodišče le ena nova priča, tako da bistvenih novosti sodišče ni zvedelo. Zastopniki obtoženih so dejali, da njihovi varovanci ne priznavajo odškodninskega zahtevka, ki ga je pred nedavnim vložilo podjetje SGP Tehnik. Avtoprevozniki so trdili, da so vozili za to podjetje, ne da bi podpisali karšnokoli pogodbo o nagrajevanju. O tem so se dogovarjali sproti in Domiter je, kot je povedal na sodišču, zavestno pripisoval ure oziroma kilometre, da bi tako nekoliko omilil razkorak med cenikom, ki so ga imeli za zasebnike in voznike v podjetju. S tem spreminjanjem so dobili vsoto, ki je bila napisana v obtožnici. Sodba še ni pravomočna.

KuM

Po daljši bolezni je umrl upokojenec in častni predsednik gasilskega društva ELAN

ALOJZ MIKIČ

iz Begunj št. 49

Pogreb pokojnika bo v sredo, 1. oktobra 1980, ob 16. uri izpred hiše žalosti na begunjsko pokopališče.

KOLEKTIV IN GASILCI ELANA!

CENTRAL

Delovna organizacija **CENTRAL**
 – TOZD Gostinstvo, prireja vsako
 soboto ples v **HOTELU KAZINA**
 na **JEZERSKEM**, od 4. oktobra
 1980 dalje vas bo ponovno zabaval
 ansambel **SIBILA**.
 Vljudno vabljeni!

Podjetje za ptt promet Kranj

n.sol.o. Kranj, Poštna ul. 4
 TOZD ZA PTT PROMET Škofja Loka
 o.sub.o. Škofja Loka, Titov trg 9

objavlja prosta dela in naloge
PRIPRAVLJANJE, DOSTAVLJANJE
IN OBRAČUNAVANJE PTT POŠILJK
 dostavljač pri pošti Škofja Loka in Selca

Delovno razmerje se sklne za nedoločen čas.

Pogoj:

– dokončana osemletka, vozniški izpit A kategorije

Na razpolago je ležišče v Samskem domu.

Poskusno delo traja en mesec.

Prijave sprejema komisija za delovna razmerja TOZD za ptt
 promet Škofja Loka 15 dni po objavi. Prijavljeni kandidati bodo
 obveščeni o izbiri najkasneje v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Osnovna šola
IVAN TAVČAR Gorenja vas

Komisija za delovna razmerja objavlja
 proste naloge in opravila

HIŠNIKA – KURJAČA

kvalificiran delavec (kurjač, ključavničar, električar, ali mizar).
 Delovno razmerje se sklne za nedoločen čas s polnim delovnim
 časom. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Rapisni rok je 15 dni po objavi oziroma do zasedbe delovnega
 mesta. Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na upravo OŠ Ivan
 Tavčar, Gorenja vas, 64224 Gorenja vas.

MLADI ROD Kranj
 – v stečaju

ponovno razpisuje
 javno licitacijo
 poslovnih zgradb
 z dne 10. 10. 1980
 ob 9. uri in sicer:

1. **ZGRADBA**
POT NA KOLODVOR 2,
 izključna cena
 1.173.900 din
2. **ZGRADBA**
SAVSKA CESTA 8,
 izključna cena
 1.825.700 din

Interesenti si lahko ogledajo
 stavbe 7. 10. 1980 od
 8. – 12. ure. Varščino 10 od-
 stotkov na izključno ceno pa
 morajo položiti najkasneje
 do 9. 10. 1980.

Davek plača kupec.

GOZDNO
GOSPODARSTVO KRANJ
 n. sub. o.
 TOK Gozdarstvo
 Škofja Loka n. sub. o.

Odbor za delovna
 razmerja delavcev
 objavlja prosta dela
 in naloge

IZMERE, ODDAJE LESA
 za TOK Gozdarstvo
 Škofja Loka

Pogoji:

– poklicna šola za gozdarje
 Delovno razmerje se sklne za
 nedoločen čas z enomesečnim
 poskusnim delom.

Pismene prijave z dokazili
 sprejema TOK Gozdarstvo
 Škofja Loka, Partizanska
 22, 64220 Škofja Loka in
 sicer 15 dni po objavi ogle-
 sa.

O rezultatih objave bomo
 kandidate obvestili v roku
 15 dni po izbiri.

Elektrotehniško podjetje

Kranj
 Koroška 53

Delavski svet razpisuje dela in naloge
 sekretarja delovne organizacije

Pogoji za opravljanje nalog so:

- visoka izobrazba pravne smeri ali
- višja izobrazba pravne ali upravne smeri,
- 36 mesecev delovnih izkušenj,
- moralno-politična neoporečnost,
- pasivno znanje enega svetovnih jezikov,
- organizacijske sposobnosti ter sposobnost dela z ljudmi.

Razpisana dela in naloge so s posebnimi pooblastili in odgovor-
 nostmi, mandatna doba je 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema uprava de-
 lovne organizacije Koroška cesta 53/c, 15 dni po objavi razpisa

Strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Gorenjske Kranj

Na podlagi sklepa delavskega sveta objavljamo
 dela in naloge na področju

poklicnega svetovanja v osnovnih šolah

Zahteve:

- strokovna izobrazba višje stopnje, družboslovne stroke, pedagoške
- organizacijske, kadrovske ali socialne smeri,
- eno leto delovnih izkušenj

Za objavljena dela oziroma naloge se sklne delovno razmerje za do-
 ločen čas, delo pa se opravlja na izpostavi Kranj.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju
 zahtevanih pogojev v 15 dneh po objavi oglasa na naslov Stro-
 kovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Gorenjske
 Kranj, Cesta JLA 12.

Kandidate bomo o izidu obvestili v 8 dneh po opravljeni izbiri.

Železarski izobraževalni center

Jesenice

Oddelek za izobraževanje ob delu

razpisuje

večerno poklicno šolo kovinske smeri
 (študij ob delu) za naslednje poklice:

- strugar,
- strojni mehanik,
- orodni mehanik,
- varilec,
- vodovodni instalater

Pogoji za vpis: – dokončana osemletka in 5 let prakse na delovnem
 mestu ustrezne stroke ali
 – dokončana poklicna šola druge smeri (prekvalifikacija) ali
 – nedokončana poklicna šola

Prijave z dokazili o dokončani šoli in potrdilom o praksi sprejema
 ma Železarski izobraževalni center Oddelek za izobraževanje ob
 delu.

Za kandidate iz Železarne Jesenice prijave sprejema Kadrovs-
 ki sektor – oddelek za izobraževanje.

Splošna bolnica Jesenice

obvešča javnost, da bo od 1. oktobra 1980
 dalje delovala v Kranju

specialistična

kirurškična

ambulanta.

Kirurškična ambulanta bo poslovala enkrat tedensko ob sa-
 dah od 14. do 19. ure v prostorih Splošne ambulante I.
 Zdravstvenem domu Kranj.

CENTRAL TOZD VINO
 Kranj

ODKUP STEKLENIC

Obveščamo, da vsako soboto od 8. – 12. ure
 odkupujemo vse vrste steklenic od:

- vina
- buteljčnih vin
- piva
- radenske
- žganih pijač (z navojem)
- olja
- itd.

Odkup bo na dvorišču »VINO« Kranj.

GRAŠKI VELESEJEM

od 27. septembra — 5. oktobra 1980

MALI

OGLASI

telefon
23-341

PRODAM

Prodaj starejši črnobel TELE-
VIZOR El-Niš, generalno poprav-
ljen. Telefon 28-233 - Kranj 7934
Po ugodni ceni prodam PRIKO-
LICO za čoln, možna regulacija
dolžine, z vlečnim drogom. Gregorčič
Milan, Bistrica 185 pri Trziču. 7951
Prodaj dobro ohranjene KU-
HINJSKE ELEMENTE, POMI-
VALNO KORITO, dolžina pulta
12 m, visoko OMARO ter 3 viseče
OMARICE. Telefon 24-011 8024
Prodaj dva nova FOTELJA.
Sudnik, Jezerska c. 43, Kranj 8082
Prodaj novo 310-litrsko ZA-
MRZOVALNO SKRINJO Gorenje.
nova električna BOJLERJA (10 in
60-litrsko) in črne CEVI 3/8, 42 m.
Telefon 47-370 od 19. do 22. ure 8083
Prodaj 150-litrski hrastov SOD.
Tupaliče 5/a, Preddvor 8113
Ugodno prodaj JEDILNI KOT.
Kranj, Moša Pijade 48. Informacije
telefonu 064-23-698 od 15. do
20. ure 8114
Prodaj 7 armaturnih MREŽ
R-287, približno 150 kg ZELEZA.
premera 6 in 100 kg ZELEZA, pre-
mera 16. Bitenc Peter, Pot za Kra-
nem 2 (Orehok) tel. 27-542 8115
Prodaj KRAVO z drugim tele-
nikom - bikcem; ter SKODO 110-L.
letnik 1972, registrirano do 15. no-
vembra 1980, cena po dogovoru.
Zalje 1/c, Medvode 8116
Prodaj večjo količino VLOŽE-
NIH GOB (jurčkov). Naslov: Jože
Šuštar, Aljaževa 5, Bled 8117
Prodaj nekaj SPIROVCEV, 1
GLAJT in OPEKO špičak. Voglje
8118
Prodaj športni VOZIČEK -
AVTO-SEDEŽ in KEMIČNO
STRANIŠČE, primerno za tabor-
jenje ali prikolico. Telefon 26-607
8119
Ugodno prodaj rabljen KAVČ.
in Ana, Britof 262, Kranj 8120
Prodaj DIRKALNO KOLO -
s roč. Lesjak, Ljubljana-Sent-
Zvezda 19, tel. 50-433 8121
Poceni prodaj trajnožarečo PEČ
10, kombinirano PEČ za v kopal-
nici, 8 VRATNIH KRIL, črnobel
ELEKTRON gorenje. Kalan Fran-
c, Sp. Gorje 129, tel. 25-923 po-
srednik 812
Prodaj 3000 kosov cementne
STRESNE OPEKE špičak. Biček
Franc, Knape 4, Selca 8123
Ugodno prodaj SADIKE žive
PATENCILA. Senčur, Gasil-
ca 2 8124
Prodaj 100 BETONSKIH KVA-
ROV, 25 x 40 x 20. Kropivšek Bo-
jan, Strahinj 101, Naklo 8125
Prodaj 4 mesece staro PSİČKO
NEMŠKI OVČAR. Jelenc Janko,
Kropa 26 8126

Prodaj več PRASIČEV, primer-
nih za rejo, težkih od 20 do 50 kg.
Stanonik, Log 9, Škofja Loka 8148
Prodaj nova GARAZNA VRA-
TA, 280 x 230, za 5.500 din. Reteče
52, Škofja Loka 8149
Prodaj mešana SUHA DRVA.
Pegam, Lenart 4, Selca nad Škofjo
Loko 8150
Prodaj PUNTE in LEGE. Ogled
od 14. do 18. ure. Zg. Dobrava 8,
Kamna gorica 8151
Prodaj aparat za nastavitve luči
HOFMAN in zračno »MAZALICO«
tekaletmit. Telefon 60-819 8152

KUPIM

Kupim mlado KRAVO simental-
ko s teletom. C. talcev 20, Škofja
Loka 8128

VOZILA

Prodaj SPACKA, letnik 1973.
Informacije po tel. 27-323 8127

Prodaj dobro ohranjen VW, s
prikliučkom za prikolico. Telefon
064-41-000, Pipanova 7, Senčur
7906

Prodaj MOSKVIČ limuzina, let-
nik 1978. Jože Likar, Ul. Mladinskih
brigad 9, Kranj 7980

Prodaj dobro ohranjen AUDI
60-L. Ogled vsak popoldan. Müllner,
Groharjevo naselje 12, Škofja Loka
7984

Prodaj ČZ, 175 ccm, letnik 1975.
Kropivšek Bojan, Strahinj 101,
Naklo 8129

Prodaj ZASTAVO 101, letnik
1974. Kropivšek Bojan, Strahinj 101,
Naklo 8130

Zelo ugodno prodaj NSU 1200 C,
letnik 1971, registriran do avgusta
1981. Knaflič Marjan, Gorje pri
Bledu 8131

Prodaj MOTOR za kombi 1600
ter 2 novi in 2 rabljeni GUMI -
ceat 185-14. Jogič, Šorlijeva 25,
Kranj, tel. 25-325 8132

Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1974. Rode, Kranj, Mlekarska 27
8133

Prodaj ZASTAVO 750, MOPED
na 4 prestave in FIAT 850, po delih.
Mohorič, Zabrekve 9, Selca nad
Škofjo Loko 8134

Prodaj WARTBURGA karavan.
Kovačič Janko, Selca 60 nad Škofjo
Loko 8135

Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1974. Vrba 16, Žirovnica 8136

Prodaj ZASTAVO 750. Telefon
70-152, Posavec, Podnart 8137

Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1972, z IR motorjem. Pot v Bitnje
32, Stražišče - Kranj 8138

Prodaj karamboliranega SPAC-
KA, letnik 1973, celega ali po delih.
Stare, Luže 33 8139

Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1970. Vešter 40, Škofja Loka 8140

Poceni prodaj AUDI 60-L, tudi
na kredit. Bošković Stanko, Go-
stilna na Šmarjetni gori, Kranj 8141

Prodaj več rezervnih delov za
AUDI-100, letnik 1972. Telefon
60-819 8142

Prodaj dobro ohranjeno ZASTA-
VO 750, letnik 1973. Štucin Stojan,
Pristava 2/a, Trzič 8143

Prednji levi in desni BLATNIK in
MASKO za R-16, kupim. Rak Miha,
Zg. Pirniče 64, Medvode 8144

Prodaj odlično ohranjeno ZA-
STAVO 101 lux, letnik 1977. Čufar
Ivan, Studeno 5, Železniki 8145

SPACKA, v voznem stanju, letnik
1972, prodaj, cena približno 8.000
din. Ahačič, Senično 19, Križe 8146

Prodaj eno leto staro LADO
1600. Markelj Ciril, Brezje 78 na

Gorenjskem. Ogled v popoldanskem
času. 8147

ZASTAVO 750 de lux, letnik
1976, prevoženih 40.000 km, prodam.
Škrlec Janez, Bertonclicjeva 39,
Kranj 8160

STANOVANJA

Nudim SOBO, za manjšo pomoč
pri hiši. Ponudbe pod šifro: Upoko-
jenka 8159

ZAPOSLITVE

NATAKARJA-ICO, zaposlimo
tako ali po dogovoru. Gostišče
»GRİČ«, Tupaliče 32, Preddvor 8104

OBVESTILA

MONTIRAM, ČISTIM in PO-
PRAVLJAM termoakumulacijske
peči. Telefon 061-737-466 8153
Cenjene stranke obveščam, da
lahko naročijo čiščenje »TEPIHOV«
in TAPISONA na novo tel. številko
25-819 - namesto stare 22-043 od
14. do 20. ure 8154
Izdelujem načrte za CENTRAL-
NO OGREVANJE. Tel. 064-81-393
8155

NAJDENO

V ponedeljek, 15. septembra je
bila najdena manjša vsota DENAR-

JA, na živilskem trgu v Kranju.
Lastnik naj se oglasi pri Pavli na
vogalu 8156

OSTALO

SPREJMEM dekle, ki bi rado na-
daljevalo šolanje, tečaje, se izučilo
ali zaposlilo. Kaplan, Galjevica 14,
Ljubljana 7930

V VARSTVO vzamem otroke, do
3. leta starosti. Naslov v oglašnem
oddelku. 8157

V stanovanje in skupno gospo-
dinjstvo sprejememo dekle, staro od
18 do 25 let v Radovljici. V prostem
času bi pomagala v gospodinjstvu
(trije odrasli). Ponudbe pod šifro:
Poštena in brez obveznosti. 8158

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

IVANA OGRISA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem za
pomoč, izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Posebno se zahvaljujemo kolegom iz ALC v
Lescah, Lojzetu Smoleju za poslovilne besede ob odprtem grobu pevcem, iz Senčurja za ža-
lostinke, ter g. duhovniku za opravljen obred. Hvala vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti,
in nam v teh težkih trenutkih stali ob strani.

Zaljubljeni vsi njegovi!
Luže, 29. septembra 1980

ZAHVALA

Ob smrti našega dobrega moža in strica

TOMAŽA ZALOKARJA

borca za severno mejo 1918 - 1919

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih
dneh pomagali. Hvala godbi na pihala iz Gorij, pevcem iz Zasipa, Gasilskemu društvu Podhom,
Sindikatu Strojnih delavnic Železarne Jesenice, Zvezi borcev Zasip - Podhom, Društvu upokojen-
cev Gorje, duhovniku za obred, govornikom in praporščakom ter vsem drugim za izrečeno sožalje
in darovane vence in cvetje.

Hvala vsem, ki ste počastili njegov spomin in ga spremili na zadnji poti.

Zaljubljeni: žena Meta in drugo sorodstvo!
Zasip, Sebenje, 22. septembra 1980

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, brata in strica

ANTONA KOŠNJEKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem, ki so v
težkih trenutkih pomagali, nam izrazili sožalje in podarili vence in cvetje ter ga spremili na zadnji
poti.

Posebno se zahvaljujemo dr. Omanovi za zdravljenje med boleznijo na domu, tov. Mohorju in
družini Drinovec za vsestransko pomoč v težkih trenutkih

Zaljubljeni: žena Marija, sestra in bratje, sin z družino ter drugo sorodstvo!

Strahinj, 25. septembra 1980

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dregega moža, očeta,
brata, strica in starega ata

FRANCA MEDLETA

upokojenega čevljarja iz Hotemaž

se zahvaljujemo vsem za pomoč in vsem, ki so nam stali ob strani, posebno vsem sosedom:
Šubljem in Vidmarju, Ropretovim in Bakovnikovim iz Hotemaž ter Stružnikovim in
Mihovi mami z Visokega. Zahvaljujemo se tudi kolektivu prodajalne Chemo Kranj, OOS
Chemo Ljubljana in OOS Iskre Kranj za podarjene vence in izrečena sožalja.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Neutolažljivi: žena Marija, sin Franci z ženo Jožico, hčerka Majda z družino, brat Matevž
z družino, vnuki in vnukinje

Hotemaže, 17. septembra 1980

VELETRGOVINA

ŽIVILA
KRANJ

TOZD MALOPRODAJA

V NAŠIH ŠTEVILNIH PRODAJALNAH
LAHKO NABAVITE ZA

OZIMNICO

KROMPIR	5 din-kg
PAPRIKO	15 din-kg
ČEBULO	15 din-kg
JABOLKA	
— JONATAN	13 din-kg
— ZL. DELIŠES	13,50 din-kg

PRIPOROČAMO SE ZA NAKUP

Množičen zbor v Završnici

Konec tega tedna bosta v jeseniški občini dve pomembni prireditvi — Udeleženci letošnjega Milovanovičevega memoriala in 10. shoda članov Počitniške zveze Jugoslavije se bodo v soboto zbrali na skupni slovesnosti v Završnici — Govorila bosta Tilka Blaha in Darko Mrvoš

Žirovnica — Jeseniška občina bo konec tedna gostila množico prebivalcev iz naše republike in širše domovine, ki se bodo udeležili dveh velikih prireditev. Prvo, letošnji Milovanovičev memorial, bo priredila občinska konferenca Zveze socialistične mladine na Jesenicah v sodelovanju z republiško konferenco ZSMS, Zvezo tobojnikov Slovenije, TVD Partizan Slovenije in poveljstvom ljubljanskega armadnega območja. S to prireditvijo je zaradi prihranka denarja sklenila Počitniška zveza Slovenije kot organizator 10. shoda jugoslovanskih počitničarjev, ki bo tudi v jeseniški občini, združiti pohod članov prvi dan srečanja.

Na Milovanovičevem memorialu se vsako leto srečajo v drugem slovenskem kraju mladinci, taborniki, športniki in pripadniki armade, da bi počastili spomin na prvega sekretarja Skopja Dragoljuba Milovanoviča, ki se je 1922. leta smrtno ponesrečil pri ilegalnem prehodu meje na

pobočjih Stola. Tokratna prireditev je obenem cilj posebnih prizadevanj jeseniške mladine za osvetlitev lika skojevca, ki je pokopan v Breznici in ima spomenik v Završnici.

Memoriala, prireditev bo to soboto, se bo po predvidevanjih organizatorja udeležilo okrog 1500 mladit iz več slovenskih družbenih organizacij. Od 8. do približno 13. ure bo na okrog 10 kilometrov dolgi progi od Završnice prek planin pod Stolom in nazaj do startnega mesta potekalo orientacijsko tekmovanje ekip posameznih organizacij. Na triskem orientacijskem pohodu, ki je drugi del memoriala, bodo mladi in drugi občani spoznali zgodovinsko kulturne znamenitosti ob Poti kulturne dediščine v krajevni skupnosti Žirovnica.

Tako kot za udeležence Milovanovičevega memoriala bo dolina Završnice cilj tudi za člane Počitniške zveze Jugoslavije, ki bodo prvi dan svojega shoda sodelovali na pohodu po žirovniški krajevni skup-

nosti. Vsi se bodo zbrali na prireditvenem prostoru pri spomeniku Dragoljubu Milovanoviču, kjer bo ob poltretji uri popoldan skupna slovesnost. Na njej bosta govorila podpredsednica republiške konference Socialistične zveze Slovenije Tilka Blaha in sekretar zvezne konference Zveze socialistične mladine Jugoslavije Darko Mrvoš. Kulturni spored bodo pripravili recitatorji osnovne šole Tone Čufar in centra srednjih šol na Jesenicah. Srečanje v Završnici bodo nadaljevali z razglasitvijo rezultatov memoriala in zabavnimi igrami med moštvi jugoslovanskih pokrajin, sklenili pa ga bodo s tabornim ognjem.

Udeleženci 10. shoda jugoslovanskih počitničarjev, okrog 350 se jih bo od petka do nedelje sestalo v Gozd Martuljku, bodo tamkaj po srečanju v Završnici pripravili tradicionalno kulturno prireditev Plavi večer. Nedeljski dopoldan bodo izkoristili za konferenco svoje organizacije, popoldan pa bodo odšli na krajše izlete po gorenjskih turističnih krajih.

Obe prireditvi bosta zaradi obsega in pomena priznanje tako žirovniški krajevni skupnosti kot celotni jeseniški občini. Obenem bosta priložnost za široko predstavitev turističnih možnosti tega predela naše domovine.

S. Saje

Konec prejšnjega tedna so v nasadu Resje pri Podvinu že začeli obirati jesenske sorte jabolok, kasneje v oktobru pa so na vrsti zimske sorte. — F. Perdan

V nasadu Resje že obirajo jabolka

Za 500 ton pridelka

Obeti za letino so bili zelo dobri, a je toča v začetku avgusta precej zmanjšala kvaliteto pridelka — Jabolka za ozimnico po 10 din in 9 din za kg, pri prodaji na debelo pa za dinar ceneje

Minuli petek so začeli v sadovnjaku Resje pri Podvinu obirati dozorele jesenske sorte jabolok, obenem pa je seveda že stekla tudi prodaja. Letošnja letina sadja, ki nasploh dozoreva malo kasneje, kot je bilo to prejšnja leta, je povprečno dobra. Spomladi je sicer kazalo, da bo na 23 ha površine dozorela letina, ki bi po količini in kvaliteti lahko zelo preseгла letine zadnjih let, toda toča je 8. avgusta letos vse take načrte prekržala. Medtem ko se sicer količinsko na letini ne pozna posebno, pa se je posledica ledenih zrn seveda močneje odrazila na kvaliteto. Vodja sadovnjaka dipl. inž. Valentin Benedičič meni, da je zato letina izgubila 40 odstotkov na vrednosti, saj bodo morali večji delež kot sicer nameniti za industrijsko pridelavo sadja, več sadja pa bo tudi sicer druge kvalitete, prve kvalitete pa bo sploh zelo malo.

Konec prejšnjega tedna so obiralci začeli polniti zabojčke s sortami zlata pramena, koks oranžna reneta in drugimi, kasneje v oktobru pa bodo obirali še zlato delišes, jonatan in druge zimske sorte jabolok. Prav zaradi nekoliko nižje kvalitete jabolok, kar je povzročila toča, bodo

jabolka iz nasada Resje celo nekoliko cenejša, kot je cena po poročilu poslovne skupnosti za sadjarstvo; tako bo prva vrsta kvalitetnih jabolok zimske sorte po 10 din za kg, druga vrsta pa po 9 din za kg. Zgodnejše sorte pa po 9 din za kg, zaboječkih za ozimnico. Cena na debelo (naročniki so sindikalne organizacije) pa bo še za dinar kilogramu nižja, to je po 9 din za kg.

Letošnji pridelek okoli 500 ton jabolok so v Resju pridelali zmanjšani površini sadovnjaka, so namreč skrčili površino nasadev za okoli 6,5 ha, predvsem zaradi rdečega delišesa, ki v dokaj hladni gorenjski klimi ne uspeva najbolje. Zamenjali ga bodo s sodoobnimi sortami kot so jona gold, jonatan in še z drugimi sortami, pomnimi proti sadnim boleznim, torej so te sorte, še ne vedo natančno, saj bodo prej počakali na izsledkih izkušnje sadjarskih proučevalcev. Te sorte jabolok bodo, če se bodo obnesle, dosti bolj ekonomične, saj jih bo treba manjkrat škropliti, ponovno zasadijo sadnih okoliš na izkrčenih površinah bo nasad Resje še vedno največji sadovnjak na Gorenjskem.

V Verigi so praznovali

V leški Verigi so v petek proslavili 30 let samoupravljanja — Podelili priznanja vsem članom prvega delavskega sveta — Veliki uspehi največjega delovnega kolektiva v radovljiški občini

Radovljica — V največji delovni organizaciji v radovljiški občini so v petek, 26. septembra, praznovali pomemben jubilej: 30 let samoupravljanja. Na prireditvi je po krajšem kulturnem programu spregovoril predsednik občinskega sindikalnega sveta Janez Smole, vsem članom prvega delavskega sveta v Verigi pa so podelili priznanja.

V leški verigi so med prvimi uvedli samoupravljanje in že 13. avgusta leta 1950 uresničili Titovo pobudo Tovarne delavcem. V prvi delavski svet leške Verige so izvolili 45 članov in od tedaj do danes so si delavci nenehno prizadevali za uveljavljanje samoupravljanja v kolektivu.

Verigo so ustanovili leta 1922 in tedaj prodali na tržišču 360 ton verig. Že po osmih letih je bilo v Verigi zaposlenih 140 delavcev, proizvedli pa so 954 ton verig, po drugi svetovni vojni je proizvodnja naglo porasla in delavci so proizvedli že 2.891 ton verig. Leta 1974 je bilo v Verigi zaposlenih več kot tisoč delavcev, njihova proizvodnja pa je znašala 12.314 ton. Prav v tem letu

so začeli dosledno uresničevati zakon o združenem delu in se vključili v sestavljeno organizacijo slovenskih železarn.

Delovna organizacija ima v svojem sestavu šest temeljnih organizacij združenega dela, priključeno je še tovarna industrijske opreme TIO. Prav lani so zgradili proizvodno halo za orodjarno, tako uresničili dolgoletno željo po večjem napredku in razvoju.

V leški Verigi, kjer so vsi delavci uspešno znali premagovati proizvodne težave in kjer so si vedno sledno prizadevali uresničevati zakon o združenem delu ter se vključiti v vsa stabilizacijska prizadevanja za prihodnje srednjeročno obdobje, načrtujejo še večjo, predvsem kvalitetenjšo proizvodnjo. Upajo, da bodo visokokvalitetno proizvodnjo ter se s tem še bolj uveljavili domačem in na tujem tržišču. Ložbe, ki jih načrtujejo, bodo še obogatile dosedanje proizvodnje, gram Verige, ki že zdaj po količini in količini proizvodnje sodi med pomembne slovenske predelovalne podjetja.

D. Sedej

V leški Tovarni Verig so minuli petek slovesno proslavili 30 let samoupravljanja in v prvem članom prvega delavskega sveta podelili priznanja. — F. Perdan

Pravega fanta na pravo mesto

V drugi polovici tega meseca stopajo pred naborno komisijo fantje iz kranjske občine

Kranj — Naborna komisija uprave vojaškega okrožja Ljubljana je sredi tega meseca začela z delom v kranjski občini. Pred njo bodo vse do

konca septembra stopali fantje iz te občine, rojeni 1962. leta, pa tisti, ki so jim na prejšnjih naborih odložili odslužitev vojaškega roka zaradi za-

časne nesposobnosti. V katerem rodu in specialnosti naše armade bodo služili naborniki iz drugih gorenjskih občin, bo komisija določila do sredine novembra letos.

Nabor v kranjski občini poteka, kakor so povedali predstavniki naborne komisije in občinskega upravnega organa za ljudsko obrambo, zelo dobro. Zato gre zahvala predvsem skrbnim pripravam na to pomembno nalogo, ki so jih opravili prek celega leta v več akcijah. Pomembno je bilo sodelovanje upravnega organa z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami pri kadrovanju nabornikov za različne odgovorne dolžnosti med služenjem vojaškega roka. Že ob zdravstvenem pregledu so vse nabornike seznanili z organizacijo armade in načinom dela v njej. Obvezniki so tudi izpolnili vprašalnik o svoji dosednji aktivnosti in željah glede izbire rodu in specialnosti v armadi. Možnost aktivnega vpliva nabornikov na njihovo razporejanje v armado in širša aktivnost družbe pri tem odločilno vplivata na uspešnost priprav nabornikov.

Zdravstveni pregledi nabornikov so pokazali, da je vse več zdravih fantov in vse manj popolno nesposobnih za odslužitev vojaške obveznosti. Čeprav še ni izdelan nov pravilnik za delo zdravniške komisije, se tako pri zdravstveni obdelavi nabornikov že približujejo težnjam novega zakona o vojaški obveznosti.

Med pripravi na nabor so v Kranju pripravili tudi prednaborni zbor, na katerem sta zbranim spregovorila predsednik kranjske občinske skupščine in predsednik naborne komisije, naborniki pa so se razvedrili ob kulturnem sporedu. Občinski družbenopolitični delavci so navzoči tudi med naborem; posebna novost letošnjega nabora je namreč sodelovanje predstavnikov Zveze socialistične mladine in Socialistične zveze v komisiji.

Dobra udeležba na naboru, pred katerim zbranim predvajajo film o delu in življenju v armadi, potrjuje pravilnost takšnih priprav in dokazuje zrelost mladit za izpolnjevanje svojih dolžnosti. Tako naborna komisija lahko zares postavi »pravega fanta na pravo mesto«. Ob upoštevanju psihofizičnih sposobnosti in strokovne izobrazbe nabornikov izpolni prek 70 odstotkov njihovih želja glede izbire rodu in specialnosti v armadi.

Posebnost letošnjega nabora je v tem, da komisija določi rod in službo vsem nabornikom; prej so namreč tistim, ki so nameravali študirati na višji ali visoki šoli, to določili pozneje. Takšno delo je potrebno zaradi določil novega zakona o vojaški obveznosti, po katerih bodo vse fante napotili na odslužitev vojaškega roka že po končani srednji šoli. Tako bo prvi letnik bodočih študentov, ki ga je naborna komisija že pregledala, odšel odslužiti prvi del vojaškega roka na začetku prihodnjega meseca.

S. Saje

Med delom naborne komisije v Kranju — Foto: F. Perdan

Preskrbovalne zadrege

V več krajevnih skupnostih radovljiške občine imajo stalne in nenehne probleme s preskrbo prebivalstva — V prihodnjem srednjeročnem obdobju naj bi zgradili več primernejših trgovskih poslovalnic

Radovljica — V številnih krajevnih skupnostih radovljiške občine imajo še precejšnje probleme s preskrbo vaščanov, še posebej v bolj oddaljenih krajevnih skupnostih občine. Marsikje si krajevne skupnosti že leta prizadevajo, da bi poskrbeli za kvalitetnejšo preskrbo, a so žal njihova prizadevanja ostala na papirju, razgovori s trgovskimi delovnimi organizacijami niso obrodili zadovoljivih sadov. Tako so trgovske poslovalnice majhne, sanitarno neprimerne in ponujajo le osnovna živila, denarja in tudi volje za večje in boljše prostore pa ni.

Ta problem, nad katerim se krajan vedno pritožujejo, pa naj bi v radovljiški občini bolj intenzivno in uspešneje reševali v naslednjem srednjeročnem obdobju. Tako tudi v osnutku dogovora o temeljnih plana občine za srednjeročno obdobje predvidevajo izboljšanje osnovne preskrbe v posameznih krajevnih skupnostih.

Krajevne skupnosti naj bi za boljše preskrbo poskrbele s podpisom in uresničevanjem samoupravnih sporazumov s trgovskimi delovnimi organizacijami. V krajevni skupnosti Ljubno, kjer že dolga leta želijo primernejšo trgovino, naj bi sklenili sporazum s trgovskim podjetjem Specerija Bled, ki ima zdaj v Ljubnem majhni prodajni prostor.

ki nikakor ne ustreza. V Ljubnem naj bi v naslednjem srednjeročnem obdobju zgradili manjšo trgovsko poslovalnico za potrebe krajanov.

V krajevni skupnosti Gorje imajo v Zgornjih Gorjah dobro in dovolj veliko trgovino, že leta in leta pa je problem s trgovino v Spodnjih Gorjah. Večji trgovski lokal naj bi dobili vaščani tedaj, ko bi začeli uresničevati sporazum med krajevno skupnostjo in blejsko Specerijo.

Po letu 1985 naj bi krajevna skupnost Kamna gorica sklenila sporazum s trgovskim podjetjem Živila Kranj — temeljno organizacijo Bled za izgradnjo trgovske poslovalnice, v tem srednjeročnem obdobju pa naj bi poskrbeli za lokacijsko dokumentacijo. Krajevna skupnost Bohinjska Bistrica se bo morala povezati z Gozdarsko kmetijsko združenje za adaptacijo gradbenega objekta v Nomenju, ob prispevku kreditov in sklada skupnih rezerv. Krajevna skupnost Lesce bo sklenila samoupravni sporazum s trgovskim podjetjem Murka Lesce za izgradnjo špecerijskega trgovskega lokala v okolici železniške postaje, krajevna skupnost Stara fužina in Srednja vas v Bohinju pa bosta sodelovali z delovno organizacijo Ljubljanske mlekarne za ureditev trgovskih lokalov v Česnjici in Jereki.

D. Sedej